ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

ЗАРА

ОРГАН БРЭСЦКАГА АБКОМА КП(б)Б
І АБЛАСНОГА СОВЕТА ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

№ 108 (479) || Субота 10 мая 1941 г. || Цана 15 кап.

29 ╫57

Прыезд у Маскву Анны Паукер

6 мая ў Маскву прыехала з Кішынёва вядомая рэвалюцыянерка Анна Паукер, адна з актыўных дзеячоў рабочага руху ў Румыніі. Да апошняга часу тав. Паукер знаходзілася ў турэмным заключэнні ў Румыніі. У выніку перагавораў паміж Урадам СССР і румынскім урадам Анна Паукер вызвалена з турмы і прыбыла ў СССР.

На Кіеўскім вакзале Анну Паукер сустракалі таварышы Даларэс Ібарury, Вільгельм Пік, Маціас Ракошы, Золтан Вейнбергер, работнікі ЦК МОПР, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый сталіцы.

На вакзале Анна Паукер упершыню пасля доўгіх год разлукі сустрэлася са сваімі дзецьмі, якія выхоўваліся ў Совецкім Саюзе, у інтэрнацыянальным дзіцячым доме ў Іванаве. 15-гадовы Уладзік зараз вучыцца ў 7 класе, а 13-гадовая Таня — у 5 класе.

У ЦК МОПР быў уладжан 6-га мая прыём у гонар прыезда Анны Паукер. На прыёме прысутнічалі таварышы Дзімітраў, Мануільскі, Пік, Даларэс Ібарury, Ракошы, Вейнбергер і другія. У цёплай дружаскай абстаноўцы румынскую рэвалюцыянерку віталі Старшыня ЦК МОПР тав. Багданаў, тав. Пік і другія.

У адказным слове Анна Паукер расказала аб сваім жыцці. У 1935 годзе яна была арыштавана і сумесна з групай румынскіх рэвалюцыянераў прыгаворана да 10-год зняволення. Турма не зламала волі і гатоўнасці змагацца за справу рабочага класа. У заключэнні тав. Паукер горача дзякавала совецкі Урад за сваё вызваленне. (З «Праўды»).

Пастанова вялікага гаспадарча-палітычнага значэння

Ва ўчарашнім нумары газеты «Зара» надрукавана пастанова Совета Народных Камісараў БССР і Цэнтральнага камітэта КП(б)Беларусі «Аб устанаўленні плана ўраджайнасці сельскагаспадарчых культур і заданні па прадуктыўнасці жывёлагадоўлі па калгасах Баранавіцкай, Брэсцкай, Беластоцкай, Вілейскай і Пінскай абласцей БССР на 1941 год».

Гэта пастанова мае вялікае гаспадарча-палітычнае значэнне ў справе барацьбы нашых калгасаў за высокі сталінскі ўраджай і высокую прадуктыўнасць жывёлагадоўлі, за заможнае жыццё.

У 1941 годзе наша краіна павінна атрымаць каля 7,9 мільярда пудоў хлеба. Пасяўная плошча пад зернавымі культурамі захоўваецца амаль на ўзроўні мінулага года. Валавая прадукцыя павінна быць павялічана пераважна за рахунак росту ўраджайнасці палёў.

Устаноўлены план ураджайнасці зернавых культур па калгасах вобласці на 1941 год у 9 цэнтнераў з кожнага гектара ў сярэднім, бульбы 125 цэнтнераў, ільновалакна — 2,8 цэнтнера і ільносемя 2,5 цэнтнера, ураджайнасць гародніны, канапель, заданне па ўраджайнасці кармавых траў і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі рэальныя і ўпаўне выпаўнімыя для кожнага калгаса. Многія калгасы ўжо ў мінулым годзе — першым годзе сваёй калектыўнай працы — значна перакрылі гэтыя паказчыкі па ўраджайнасці, прадуктыўнасці жывёлагадоўлі і тым самым заваявалі права ўдзелу ва Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы 1941 года.

Калгас імені Молатава, Брэсцкага раёна, атрымаў ураджай зернавых па 12,2 цэнтнера з плошчы 135 гектараў, бульбы — па 160 цэнтнераў з плошчы 34 гектараў.

Калгас імені Молатава, Камянецкага раёна, атрымаў бульбы па 200 цэнтнераў з плошчы 19,5 гектара.

Малочна-таварная ферма калгаса імені Сталіна, Жабінкаўскага раёна, атрымала з 1 мая да канца года ад кожнай фуражнай каровы па 1907 літраў малака.

Калгас імені Варашылава, Поразаўскага раёна, настрыг шэрсці ад кожнай з 24 сваіх авец па 2,9 кілаграма.

Выдатных рэзультатаў калектыўнай працы дабіўся у мінулым годзе калгас «Перамога», Высокаўскага раёна, які атрымаў ураджай зернавых з 348 гектараў па 12,1 цэнтнера, бульбы з 73 гектараў па 150 цэнтнераў, удою малака ад 97 кароў па 1.120 літраў і сярэднясутачнага прывесу цялят да 6 месячнага ўзросту па 570 грамаў на кожную галаву.

У гэтым годзе калгасы вобласці прыступілі да сяўбы, маючы багаты вопыт, назапашаны ў мінулым годзе. У іх ёсць усё неабходнае для таго, каб выканаць з перавыканалнем заданне СНК БССР і ЦК КП(б)Б па ўраджайнасці і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі. Трэба больш шырока прымяніць вопыт перадавых калгасаў і калгаснікаў. Уся справа зараз заключаецца ў тым, як райкомы, райвыканкомы, сельсоветы, МТС, пярвічныя партыйныя і комсамольскія арганізацыі ў вёсцы здолеюць дапамагчы калгасам скарыстаць маючыеся ў іх рэзервы, арганізаваць працу калгаснікаў.

Барацьба за павышэнне ўраджайнасці зернавых, тэхнічных культур, гародніны і траў і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі ўжо вядзецца зараз. Рэзультат яе залежыць ад веснавой сяўбы. «Што пасееш, тое і пажнеш» — так гаворыць народная прымаўка.

Рад перадавых калгасаў вобласці, выкарыстоўваючы кожную гадзіну дарагога часу вясны, заканчваюць сяўбу пры захаванні правілаў высокай агратэхнікі. Калгасы «Чырвоны пагранічнік», імені Дзяржынскага, імені Молатава Брэсцкага раёна і многія калгасы ў іншых раёнах правялі сяўбу ранніх зерпэвых высокаякасным насеннем, на добра ўгноенай і апрацаванай глебе, завяршаюць сяўбу тэхнічных культур і бульбы. Разам з гэтым трэба сказаць, што ў цэлым па вобласці сяўба зацягваецца і гэтая зацяжка стварае пагрозу ўраджаю.

На становішчу на 3 мая план сяўбы па вобласці быў выкапан толькі на 28.9 працэнта, у тым ліку па калгаснаму сектару 40,1 проц. і аднаасобнаму — 27.4 проц. Маларыцкі, Гайнаўскі і Кляшчэльскі раёны выканалі свае планы сяўбы ўсяго на ўсяго ад 4 да 7,5 працэнтаў, што па сутнасці азначае зрыў сяўбы. Ад іх таксама недалёка ўшлі Косаўскі, Антопальскі, Дывінскі і Бобрынскі раёны, правёўшыя сяўбу на 14,4—17,5 працэнта. Гэтыя нізкія паказчыкі ходу сяўбы ёсць рэзультат самаўспакоенасці ў кіраўнікоў указаных раёнаў, рэзультат адсутнасці арганізатарскай работы ў масах з боку райкомаў і райвыканкомаў.

У радзе месц замест таго, каб арганізаваць калгаснікаў і аднаасобнікаў на большэвіцкую работу па правядзенню сяўбы, некаторыя кіруючыя работнікі самі паддаюцца «мокрым» настроям і чакаюць сухога надвор'я. З такімі настроямі трэба пакончыць самым рашучым чынам і ўзняць тэмпы і якасць сяўбы па прыкладу перадавых з такім разлікам, каб у бліжэйшыя дні завяршыць пасеўныя работы.

Задача партыйных і совецкіх арганізацый вобласці — давесці пастанову СНК БССР і ЦК КП(б)Б да кожнага калгасніка і мабілізаваць калгасныя масы на поўнае ажыццяўленне гэтай пастановы.

НОВЫ ДАКУМЕНТ В. І. ЛЕНІНА

Публікуемы ніжэй артыкул быў надрукаван у газеце «Праўда» ад 29 жніўня (11 верасня) 1912 года. Цяпер устаноўлена, што артыкул належыць В. І. Леніну.

У росце групавых рабочых узносаў на «Праўду» В. І. Ленін бачыў адзін з паказальнікаў цеснай сувязі большэвіцкага друку з рабочымі масамі.

На сваім зместу гэты артыкул прымыкае да ленінскай работы «Вынікі поўгадовай работы», напісанай у ліпені 1912 г.

ІНСТЫТУТ МАРКСА — ЭНГЕЛЬСА — ЛЕНІНА ПРЫ ЦК ВКП(б).

РАБОЧЫЯ І „ПРАВДА"

«Праўда» падвяла ўжо некаторыя вынікі поўгадовай работы.

Гэтыя вынікі паказалі перш за ўсё і больш за ўсё, што толькі ў рэзультаце намаганняў саміх рабочых, велізарнага ўздыму іх энтузіязма, рашымасці і ўпорства ў барацьбе, толькі пасля красавіцка-майскага руху магла паявіцца пецярбургская рабочая газета «Праўда».

У сваіх выніках «Праўда» абмежавалася для пачатку данымі аб групавых рабочых узносах на штодзённую рабочую газету. Гэтыя даныя ўскрываюць перад намі толькі невялікую долю рабочай падтрымкі, з гэтых даных не відаць непасрэдна падтрымкі значна больш каштоўнай і значна больш труднай—падтрымкі маральнай, падтрымкі асабістым удзелам, падтрымкі напрамку газеты, падтрымкі матэрыяламі, абмеркаваннем, распаўсюджаннем і т. д.

Але і тыя абмежаваныя даныя, якія меліся ў распараджэнні «Праўды», паказалі вельмі ўпушальны лік рабочых груп, прама звязаўшых сябе з ёю. Кінем агульны позірк на вынікі:

Лік групавых рабочых узносаў на газету «Праўда»:

За студзень	1912 г.	14
» люты	»	18
» сакавік	»	76
» красавік	»	227
За май	1912 г.	135
» чэрвень	»	34
» ліпень	»	26
» жнівень (да 19 жніўня)	»	21
усяго		551

Разам пяцьсот пяцьдзесят адна рабочая група падтрымалі «Праўду» сваімі ўзносамі.

Цікава было-б падвесці вынікі цэламу раду іншых збораў і ўзносаў рабочых. У «Праўдзе» мы бачылі настаяшчыя адчоты аб узносах на падтрыманне той ці іншай стачкі. Бачылі адчоты аб зборах у карысць «рэпрэсіўных», у карысць «ленцаў», у карысць асобных рэдактараў «Праўды», зборы на выбарчую кампанію, на дапамогу галадаючым і інш. і т. п.

З прычыны рознастайнасці гэтых збораў, вынікі падводзіць тут значна трудней, і мы яшчэ не можам сказаць, ці ў стане статыстычны падлік даць здавальняючую карціну з'явы. Але ва ўсякім выпадку відавочна, што гэтыя рознастайныя зборы ахапляюць вельмі значны кавалачак рабочага жыцця.

Прагледзючы адчоты аб рабочых зборах у сувязі з пісьмамі рабочых і служачых з усіх канцоў Расіі, чытачы «Праўды», у большасці выпадкаў разрозненыя і раз'еднаныя цяжкімі знешнімі ўмовамі рускага жыцця, атрымліваюць некаторае ўяўленне аб тым, як змагаюцца, як прасыпаюцца к адстойванню інтарэсаў рабочай дэмакратыі пролетарыі той ці іншай прафесіі, той ці іншай мясцовасці.

Хроніка рабочага жыцця толькі пачынае развівацца і ўмацоўвацца ў «Праўдзе». У далейшым, несумненна, апрача пісем аб фабрычных злоўжываннях, аб прабуджэнні новага пролетарскага слою, аб зборах на тую ці іншую галіну рабочай справы, будуць паступаць у рабочую газету паведамленні аб поглядах і настроях рабочых, аб выбарчай кампаніі, аб выбарах рабочых упаўнаважаных, аб тым, што рабочыя чытаюць, аб асабліва цікавячых іх пытаннях і інш.

Рабочая газета ёсць рабочая трыбуна. Перад усёй Расіяй патрэбна тут ставіць адно за другім пытанні рабочага жыцця наогул і рабочай дэмакратыі ў прыватнасці. Рабочыя Пецярбурга зрабілі пачатак. Іх энергіі абавязан пролетарыят Расіі паяўленнем першай штодзённай рабочай газеты пасля цяжкіх год бязвременія. Будзем жа прадаўжаць іх справу, дружна падтрымліваючы і развіваючы рабочую газету сталіцы — першую ластаўку той вясны, калі ўся Расія пакрыецца сеткай рабочых арганізацый з рабочымі газетамі.

Гэту Расію нам, рабочым, яшчэ прыдзецца стварыць, і мы яе створым.

Нядаўна арганізаваная жаночая трактарная брыгада Высокаўскай МТС сістэматычна перавыконвае нормы выпрацоўкі на веснавой сяўбе.

На здымку: трактарыстка Н. Нікалайчук (злева) і брыгадзір А. Орэхаўская.

Фота В. Лупейка (БЕЛТА).

ПЕРАДАВІКІ ВЕСНАВОЙ СЯЎБЫ

У раёнах вобласці з кожным днём усё шырэй разгортваюцца веснавыя палявыя работы. Калгаснікі і працоўныя аднаасобнікі ўпарта змагаюцца за хутчэйшае і высокаякаснае правядзенне сяўбы.

Дружна працуюць на палях калгаснікі Ружанскага раёна. У пяці калгасах, з шасці, ужо закончана сяўба зернавых. Калгаснікі сельгасарцелі імені Сталіна, Славацінкага сельсовета закончылі сяўбу зернавых, пасеялі лён і пачалі пасадку бульбы. Перадавой у гэтым калгасе з'яўляецца брыгада № 2 (брыгадзір тав. Ждапюк). Гэта брыгада закончыла ўсе палявыя работы на сваіх участках 4 мая. Авангардную ролю ў рабоце займаюць комсамольцы-калгаснікі. Комсамолец Іван Ксенжук сістэматычна перавыконвае нормы па ворыву. Таксама добра працуе комсамолец Нікалай Худзін і другія.

Імкнуцца хутчэй вытварыць пасевы і аднаасобныя сялянскія гаспадаркі. Яны ўжо заканчваюць сяўбу зернавых, пачалі пасадку бульбы. Перадавым у раёне з'яўляецца Славацінкі сельсовет (старшыня тав. Кароза). Тут сяляне на 6 мая выканалі план пасева зернавых. З задання па пасеву тэхнічных культур 46 га, засеялі 30 га. На палях сельсовета аднаасобнымі гаспадаркамі пасаджана 160 га бульбы.

Таксама дружна ідзе сяўба ў калгасах Жабінкаўскага раёна. Калгасы імені Чырвонай Арміі і імені 17 верасня закончылі сяўбу зернавых і пачалі падрыхтоўку глебы пад пасадку бульбы. Многія брыгады, звенні і асобныя калгаснікі паказваюць ўзоры социялістычных адносін да працы.

У калгасе імені 17 верасня перадавая брыгада пад кіраўніцтвам тав. Аксюціка штодзённа выконвае ўстаноўленыя нормы выпрацоўкі на 120—130 працэнтаў. Добра працуе комсамольскае звяно калгаса «Шлях социялізма» ў саставе комсамольцаў Нікалая Пракопчук (звеннявы), Сцяпана, Івана і Васіля Пракопчукоў і Паўла Волк. Гэтыя комсамольцы, працуючы на ворыве, штодзённа ўзворвалі па 0,85 — 0,90 га, замест нормы — 0,65 га. Добра працуе звяно Фёдара Базылюка.

Я. Нінін.

У ЦК ВЛКСМ

У радзе школ комсамольцы і піонеры зусім недапушчальна перагружаны рознымі грамадскімі даручэннямі, якія шкодна адбіваюцца на паспяховасці і здароўі школьнікаў. Многія вучні трацяць вялікую колькасць часу на пасяджэнні, сходы, нарады, выконваюць па некалькі грамадскіх даручэнняў.

Гэта пытанне абмяркоўвалася днямі ў ЦК ВЛКСМ. У сваёй пастанове ЦК ВЛКСМ прапанаваў комсамольскім арганізацыям рашуча скараціць колькасць усякага роду сходаў і пасяджэнняў у комсамольскіх і піонерскіх арганізацыях. У перыяд з мая і да канца вучэбнага года забаронена праводзіць у школе алімпіяды, агляды, рознага роду спартыўныя спаборніцтвы, канферэнцыі, бо ўсе гэтыя мерапрыемствы адрываюць школьнікаў ад падрыхтоўкі да іспытаў. (ТАСС).

Закончылі сяўбу зернавых

Калгасы і аднаасобныя гаспадаркі Камянецкага раёна, уключыўшыся ў социялістычнае спаборніцтва, першымі ў вобласці закончылі сяўбу зернавых культур. Пасеяна 8.897 гектараў. Пераможцамі ў соцспаборніцтве выйшлі калгасы імені Сталіна, імені Варашылава, Рэчыцкага сельсовета, і калгас імені Молатава, Відомлянскага сельсовета, якія поўнасцю закончылі сяўбу да 5 мая.

Ударнымі тэмпамі праводзяць веснавую сяўбу аднаасобнікі Ратайчыцкага сельсовета. Старшыня выканкома сельсовета тав. Гулько, дзякуючы ўмелай пастаноўцы агітацыйна-масавай работы сярод сялян, забяспечыў паспяховае правядзенне веснавой сяўбы у сельсовеце. Гэты сельсовет на 7 мая пасеяў 1.066 гектараў зернавых, перавыканаў даведзены план сяўбы. Упарадзе ідзе сельсовет і па сяўбе тэхнічных культур і па пасадцы бульбы. Большасць ільну сяляне сельсовета пасеялі гатунковым насеннем.

Добра праходзяць веснавыя палявыя работы ў Відомлянскім сельсовеце, дзе пасля выканання плана сяўбы зернавых, многае зроблена па падрыхтоўцы глебы пад другія культуры. Тут па становішчу на 7 мая план пасадкі бульбы, сяўбы тэхнічных культур і кармавых траў выканан больш чым на 50 працэнтаў.

У правядзенні веснавых палявых работ вялікую дапамогу калгасам і аднаасобным сялянскім гаспадаркам аказвае МТС. Яе сеялкамі засеяна большасць зернавых у калгасах. У апошнія дні радковую сяўбу МТС праводзіць на палях аднаасобнікаў Камянецкага і Агароднікага сельсовета.

Н. Фёдараў.

ПАСПЯХОВА ПРАХОДЗІЦЬ СЯЎБА У ДАМАЧЭВЕ

Першымі ў Дамачэўскім раёне выканалі план веснавой сяўбы зернавых Падлужскі і Дубіцкі сельсоветы. Заканчвае сеяць зернавыя Прыбарэўскі сельсовет.

Паспяхова праходзяць веснавыя палявыя работы ў калгасах імені 17 верасня, Камароўскага сельсовета, «Першага мая», Леплеўскага сельсовета, і ў калгасе «Вольная праца». Уся сяўба ў калгасах праводзіцца толькі па добраапрацаванай глебе, высокаякасным насеннем, пры захаванні [illegible] Разам з сяўбой зернавых калгаснікі ўдарнымі тэмпамі праводзілі падрыхтоўку глебы пад другія культуры. Зараз у калгасах у поўным разгары сяўба траў, тэхнічных культур і пасадка бульбы. Калгаснікі ўключыліся ў социялістычнае спаборніцтва за найхутчэйшае заканчэнне веснавой сяўбы. Агітатары і дэпутаты сельскіх советаў сумесна з кіраўнікамі калгасаў штодзённа падводзяць вынікі соцспаборніцтва.

Б. [illegible]

Па Совецкай краіне

ПУШЧАН КАНАЛ ІМЕНІ ЛЕНІНА У КАРА-КАЛПАКІІ.

НУКУС. Пушчан буйнейшы ў Кара-Калпакіі ірыгацыйны канал імені Леніна. Працяжнасць канала — 128 кілометраў. Ён арасіць зямельны масіў у 40 тысяч гектараў. На новыя землі ўжо перасяліліся 12 калгасаў. У хуткім часе сюды пераедуць вандроўнікі з Тамдынскага раёна. (ТАСС).

ДРУГАЯ СПРАВАЗДАЧНАЯ БУДАЎНІЧАЯ ВЫСТАЎКА

Будаўнічыя арганізацыі рыхтуюцца да адкрываючайся ў Маскве ў маі другой справаздачнай выстаўкі Наркамбуда СССР. Лік удзельнікаў і колькасць экспанатаў другой справаздачнай выстаўкі будзе на многа больш, чым у мінулым годзе. На выставачнай тэрыторыі заканчваецца збудаванне новага павільёна механізацыі. Пачынаецца будаўніцтва павільёна-экспаната з шкляных блокаў. З шкла-ж будзе зроблена і ўсё ўнутранае абсталяванне яго — перагародкі, дзверы, лесніца і іншае.

Зараз заканчваецца адбор кандыдатаў на выстаўку.

НЕЗВЫЧАЙНАЯ З'ЯВА

Селянін Прыкарпацкага сяла Русін, Снятынскага раёна (Станіслаўская вобласць), Васілій Кухлін нечакана агледзеў днямі, што яго дом рухаецца. Праз чатыры дні будынак перасунуўся на поўдзень у агульнай складанасці на 8 метраў.

Гэтым зацікавілася ўсё сяло. Былі выказаны розныя здагадкі. У хуткім часе ўдалося ўстанавіць, што незвычайная з'ява — вынік спаўзання ўніз часткі гары, якая знаходзіцца ў 400 метрах ад сяла. Мяркуюць, што адбыўшыяся апоўзні выкліканы нядаўнім землятрасеннем.

У новых дзіцячых яслях Дзяржаўнай Балтыйскай мануфактуры (г. Талін, Эстонская ССР).

Выхаванец дзіцячых ясляў, сын работніцы Ігор Матін.

Фота Д. Чарнова. (ТАСС).

ДЗІЦЯЧАЯ ФЛАТЫЛІЯ НА ОНЕЖСКІМ ВОЗЕРЫ

Па рашэнню ЦК ЛКСМ Карэла-Фінскай ССР на Онежскім возеры ствараецца дзіцячая флатылія. Марской справе будуць навучацца 200 гуртКоўцаў Петразаводскага палаца піянераў.

Упраўленне Беламорска-Онежскага параходства выдзеліла для піонерскай Флатыліі параход.

ПОМНІК В. Р. ВІЛЬЯМСУ У МАСКВЕ

Камітэт па справах мастацтва пры Соўнаркоме СССР адобрыў праект помніка знатнаму вучонаму-большэвіку акадэміку В. Р. Вільямсу. Помнік будзе ўстаноўлен на тэрыторыі Маскоўскай сельскагаспадарчай Акадэміі імені К. А. Ціміразева.

Падставай помніка служыць чатырохгранны пастамент, які вырашана абліцаваць гранітам. На ім будзе ўстаноўлена [illegible] фігура вучонага.

На здымку: агульны выгляд рабочага пасёлка рудніка Ак-Тюз. Пасёлак размешчан у гарах Кіргізіі на вышыні звыш 2тысяч метраў.

Фота А. [illegible] (ТАСС).

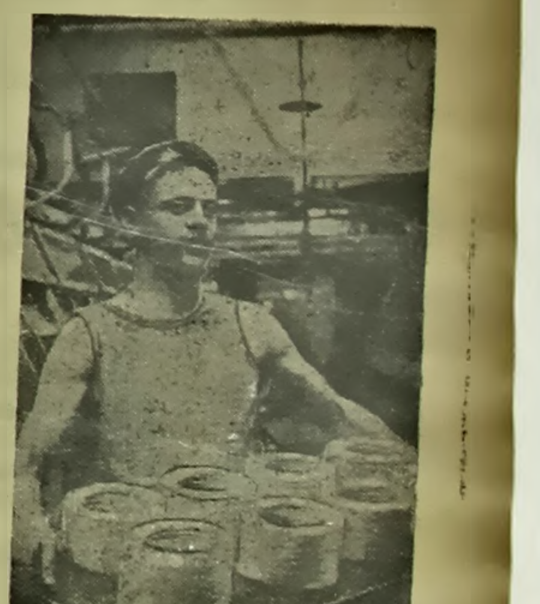

На здымку лепшы стаханавец-многастаночнік прадзільнага цэха Магілёўскай шоўкавай фабрыкі імені Куйбышава І. Я. Чэшкаў, які выконвае норму на 170 проц.

Фота А. Вульфовіча. (БЕЛТА).

ЭКАНОМНЫЯ ПЕЧЫ

Штогодна ў гарадах і сёлах перакладваюцца і будуюцца ўнэў сотні тысяч пячэй. За рэдкім выключэннем узводзяцца печы старых, крайне неэканомных сістэм — унтэрмаркаўскія і галандкі. Яны даюць вельмі нізкі каэфіцыент карыснага дзеяння — не больш 30 — 40 працэнтаў. Адсюль няправільны расход некалькіх мільёнаў кубаметраў дроў.

Між тым маюцца больш эканомныя тыпы пячэй. Такая, напрыклад, печ вынаходцаў Лаппа-Старжэнецкага і Беліна, каэфіцыент карыснага дзеяння якой складае каля 86 працэнтаў. Удобна і эканамічна таксама руская печ «Сялянская цяплушка» — сістэмы прафесара Грум-Гржымайло і інжынера Падгародніка.

Наркамгас РСФСР арганізуе шырокае прымяненне ў жыллёвых дамах 170 гарадоў рэспублікі абагравальных пячэй і кухонных агмачаў новых сістэм

П А Р Т Ы Й Н А Е   Ж Ы Ц Ц Ё

КОМСАМОЛ-ПАМОЧНІК КАМАНДВАННЯ

Комсамольская арганізацыя Н-скага чырвонасцяжнага пагранічнага атрада прадстаўляе вялікую сілу. Яна здольна выканаць любыя задачы, пастаўленыя камандаваннем у справе павышэння баявой гатоўнасці і ўмацавання савецкай воінскай дысцыпліны.

Выконваючы рашэнні XVIII партз'езда і XVIII партыйнай канферэнцыі, а таксама рашэнні XI пленума ЦК ВЛКСМ комсамольская арганізацыя значна павысіла большэвіцкую пільнасць, умацавала свае рады, яшчэ больш згуртавалася вакол партыі Леніна-Сталіна.

Рашэнні XI пленума ЦК ВЛКСМ абавязваюць усіх комсамольскіх кіруючых работнікаў наблізіць сваё кіраўніцтва да масы, глыбей унікаць у работу арганізацыі. Значных поспехаў дабілася комсамольская арганізацыя, дзе сакратаром прэзідыума нам. палітрука тав. Кірнюсаў. Тут амаль усе комсамольцы маюць комсамольскія даручэнні. Прэзідыум і яго сакратар штодзённа сочаць за своечасовым выкананнем даручаных абавязкаў.

За невялікі прамежак часу членамі бюро і комсамольскім актывам сярод асабовага састава падраздзялення праведзена 94 гутаркі і даклады па пытаннях міжнароднага і ўнутранага становішча. Таксама праведзена некалькі гутарак і лекцый на антырэлігійныя і літаратурныя тэмы.

Вялікая работа праведзена ў галіне падняцця аўтарытэта камандзіраў — адзіначальнікаў.

Добрая арганізацыя ўсёй выхаваўчай работы ў комсамольскай арганізацыі дала бліскучыя вынікі. Комсамольцы сур'ёзна павышаюць свае палітычныя веды. Такія комсамольцы, як т. т. Вайцёнак, Бупылеў, Кандрацьеў, Шагівалеў і другія служаць прыкладам у вывучэнні гісторыі партыі. Яны закончылі вывучэнне 12 раздзелаў «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)» і прыступілі да работы над першакрыніцамі марксізма-ленінізма.

Комсамольская арганізацыя ўсямерна аказвае дапамогу камандаванню ў павышэнні баявой гатоўнасці байцоў, у перабудове баявой і палітычнай падрыхтоўкі па новых пачатках у свеце патрабаванняў Наркома Абароны Маршала Савецкага Саюза тав. Тімашэнка. Гэтыя пытанні абгаварваюцца на комсамольскіх сходах, на пасяджэннях бюро, на делегацкіх сходах. Асабліва рэзка ставіцца пытанне аб прыкладнасці комсамольца.

На палітзанятках, а таксама на делегацкім сходзе прапрацавалі даклад тав. Калініна аб комуністычным выхаванні.

У пытаннях забеспячэння службы комсамольская арганізацыя кіруецца ўказаннямі таварыша Сталіна аб капіталістычным акружэнні. Комсамольцы асабліва добра памятаюць словы горача любімага Савецкай моладдзю і ўсім савецкім народам Уладзіміра Маякоўскага:

Не тешься,
товарищ,
Мирными днями,
Сдавай
Добродушье
в брак.
Товарищ
помни:
между нами
Орудует
классовый враг.

Комсамолец павінен паказваць узор пільнасці і дысцыплінаванасці.

Таварыш Сталін у адной са сваіх ваенных інструкцый гаварыў: ...«Войска без дысцыпліны ператвараецца ў зброд».

— У арміі неабходна самая суровая дысцыпліна, — гаварыў таварыш Ленін у сваёй прамове для грамафоннай запісі.

Партыйнае бюро аказвае комсамолу штодзённую практычную дапамогу шляхам перыядычнай прысутнасці членаў бюро на комсамольскіх сходах. Заслухоўвае кіраўнікоў комсамольскіх арганізацый на пасяджэннях партбюро і на партыйных сходах, а таксама шляхам правядзення комуністамі дакладаў і гутарак сярод комсамольцаў і несаюзнай моладзі.

Ва ўсіх комсамольскіх арганізацыях наведзен большэвіцкі парадак у комсамольскай гаспадарцы.

За праяўленае бясстрашша, гераізм і прыкладнасць у службе, баявой і палітычнай падрыхтоўцы рад комсамольцаў адзначаны вышэйшымі ўрадавымі ўзнагародамі — ордэнамі і медалямі. Такія комсамольцы, як ордэнаносцы т. т. Гаўрылаў, Шыкалаеў, Кузняцоў і другія з'яўляюцца гордасцю ўсяго атрада.

Комсамольцы паказваюць узоры ў ахове нашых соцыялістычных рубяжоў. Вось напрыклад: на ахову граніцы накіраваны пагранічнікі Мыслеўскі і Нікіцін. Яны ўважліва ўглядаюцца ў прыгранічную далечыню. Вакол іх цішыня. Мыслеўскі прыслухоўваецца — усюды ціха, толькі чуецца біенне ўласнага сэрца. Раптам раздаўся хруст сухіх галінак. «Парушальнік», — рашыў Мыслеўскі, і пачаў праследванне.

Вораг імкліва накіроўваўся ўперад, стараючыся ўцячы. Гарачы савецкі патрыёт, доўга не раздумываючы, скінуў з сябе кажух, боты і пачаў праследваць парушальніка. Мыслеўскаму ўдалося парушальніка затрымаць.

Рад лепшых комсамольцаў прыняты ў рады партыі Леніна-Сталіна. Да іх адносяцца т. т. Дзьяканаў, Кандрацьеў, Кардзенюк і другія.

Міх. Пармон.

Працоўныя ўзнімаюць цікавыя пытанні

Косаўскі райком партыі на прадпрыемствах горада Косава, Івацэвічы і ў калгасе імені Сталіна правёў гутаркі з рабочымі, калгаснікамі аб рашэннях XVIII партканферэнцыі.

У гутарках з рабочымі і служачымі прадпрыемстваў: райпромкамбіната, водачнага завода, лесазавода і т. д. было выяўлена вялікае жаданне арганізаваць вечары пытанняў і адказаў на розныя тэмы.

Райком партыі падтрымаў гэту каштоўную ініцыятыву і хутка на прадпрыемствах і ў калгасе імені Сталіна былі вывешаны скрынкі для падачы пытанняў. Працоўныя з вялікім інтарэсам і актыўнасцю ўключыліся ў праводзімае мерапрыемства. Было сабрана больш 300 пісьмовых пытанняў на розныя тэмы.

Гэта паказчык вялікай палітычнай актыўнасці працоўных. Яны жадаюць, як мага больш ведаць, каб яшчэ актыўней змагацца за выкананне рашэнняў XVIII партканферэнцыі.

Рабочыя Косаўскага райпромкамбіната падалі больш 80 пытанняў.

Рабочыя задавалі пытанні аб тым, чаму напрыклад, у райпромкамбінаце не праводзяцца гутаркі па палітычных тэмы. Былі пададзены і пытанні, якія адносіліся да работы вытворчасці. Яны гаварылі аб жаданні хутчэй ліквідаваць недахопы, правільна паладзіць працу па вытворчасці.

На водачным заводзе рабочыя падалі такія пытанні:

Чым вытлумачыць, што вельмі рэдка бываюць сходы?

— Якая розніца паміж капіталізмам і імперыялізмам?

Рабочыя падалі многа пытанняў, звязаных з паляпшэннем вытворчасці. З іх магчыма беспамылкова заключыць, што пярвічная партарганізацыя і дырэкцыя завода не перабудавалі сваю работу ў святле рашэнняў XVIII партканферэнцыі. Або вось пытанні. Чаму бульбацёрка цячэ, што дае вялікі ўбытак? Чаму няма дошкі штодзённага ўліку выканання вытворчага плана па цэхах і калі яна будзе?

Чаму машына «Фейсцер» доўгі час прастойвае разабранай і калі яе пусцяць у ход?

Многа паступіла пытанняў юрыдычнага парадку і працоўнага заканадаўства.

Вялікая актыўнасць у падачы пытанняў была праяўлена і ў калгасе імені Сталіна. Калгаснікі вельмі цікавяцца, як правільна арганізаваць калгасную гаспадарку, каб яна давала яшчэ больш даходаў дзяржаве і калгасу.

Калгаснікі цікавяцца і пытаннямі міжнароднага становішча. Аб гэтым гавораць многалікія паступіўшыя ад іх пытанні.

Усе гэтыя пытанні былі сабраны аддзелам агітацыі і прапаганды Косаўскага райкома партыі. Для падрыхтоўкі адказаў на іх райком партыі выкарыстаў лепшыя сілы раёна. Сярод іх работнікі апарата РК КП(б)Б, райпракурор, старшыня райспажыўсаюза, загадчык райза, дырэктары прадпрыемстваў і інш.

На 17 красавіка быў назначан сход рабочых райпромкамбіната. На сход з'явіліся дружна, арганізавана. На ім яны атрымалі вычарпальны адказ на ўсе цікавячыя пытанні. Пасля схода рабочыя прасілі работнікаў райкома партыі і надалей праводзіць такія вечары пытанняў і адказаў.

Добра прайшлі сходы рабочых і служачых з такім-жа парадкам дня на водачным заводзе, лесазаводзе. Следуе адзначыць, што па некаторых зададзеных пытаннях, якія адзначалі недахопы ў рабоце дырэктараў, тэхнаркаў, профарганізацый, прыняты меры па іх устраненню.

У райпромкамбінаце рыхтуецца дошка соцыялістычнага спаборніцтва, прыняты меры да паляпшэння работы насценнай газеты, профсаюзнай арганізацыі. Запяліся і бяздзейнічаючай машынай «Фейсцер», бульбацёркай на водачным заводзе.

Рабочыя на сходах атрымалі ясныя і падрабязныя адказы на хвалюючыя іх пытанні. Яны ўзялі на сябе рад практычных абавязацельстваў, накіраваных на выкананне і перавыкананне вытворчых заданняў, на выпуск добраякаснай прадукцыі, на культурнае ўтрыманне рабочага месца.

Няма ніякага сумнення, што райком партыі выкарыстае праведзенае мерапрыемства для паляпшэння работы прамысловасці і соцыялістычнай сельскай гаспадаркі.

М. Гурэвіч.

ПЕДКАНСУЛЬТАЦЫЯ

ВЕСНАВЫЯ ПРАВЕРАЧНЫЯ ІСПЫТЫ

Веснавыя праверачныя іспыты будуць праводзіцца ва ўсіх класах, за выключэннем 1, 2 і 3, дзе перавод з класа ў клас робіцца на аснове гадавых адзнак. У класах, дзе не адбываюцца іспыты, дапускаюцца заданні на лета па асобных раздзелах праграмы па таму, або іншаму прадмету, калі вучні не засвоілі гэтыя раздзелы.

Пры правядзенні праверачных іспытаў у 4 — 10 класах неабходна кіравацца асноўным прынцыпам, указаным у інструкцыі Наркомасветы БССР. Там сказана, што іспыты праводзяцца з мэтай выяўлення фактычных ведаў вучняў у межах пройдзенага матэрыялу, устаноўленага праграмай Наркомсветы БССР.

Часта ў настаўнікаў узнікаюць пытанні: у якім аб'ёме, напрыклад, апытваць вучняў па біялогіі, а таксама батаніцы і заалогіі ў 6 класе? Ці ўвесь курс батанікі за 5 і 6 класы, ці частку гэтага курса?

У інструкцыі Наркомасветы БССР сказана, што «гадавыя праверачныя, пераводныя і выпускныя іспыты з'яўляюцца гадавым учотам і праверкай ведаў вучняў», а таму становіцца ясным, што іспыты па курсу батанікі ў 6 класе праводзяцца толькі па праграме 6 класа. У той-жа ступені гэта адносіцца і да ўсіх астатніх прадметаў. Зусім інакш абстаіць справа з тымі прадметамі, дзе ў курс данага года навучання ўваходзіць паўтарэнне за 7, 8 і 9 годы навучання, як, напрыклад, хімія. У гэтым выпадку ў праграму іспытаў уключаюцца матэрыялы і папярэдніх гадоў у аб'еме, вызначаным для паўтарэння ў даным класе. Пры гэтым патрэбна памятаць, што праграма па ўсіх прадметах павінна быць абавязкова выканана. Для гэтага неабходна арганізаваць паўтарэнне такім чынам, каб пры яго правядзенні паралельна праходзіць праграмны матэрыял.

Вучні павінны ведаць аб'ём праграмнага матэрыялу, які будзе вызначан для правядзення іспытаў. Некаторыя настаўнікі не зразумелі 12 параграфа інструкцыі, дзе сказана: «Ніякіх асобных праграм іспытаў не складаецца. Пры паўтарэнні і падрыхтоўцы да іспытаў настаўнік кіруецца дзяржаўнымі праграмамі і падручнікамі».

Частка настаўнікаў зразумела гэта як **непатрэбнасць давядзення да ведама вучняў аб'ёму праграмнага матэрыялу**. Гэта няправільна, бо тут гаворыцца не аб «асобных праграмах», якія нічога агульнага не маюць з дзяржаўнымі праграмамі і падручнікамі. Да ведама вучняў неабходна давесці пералік усіх тэм, спасылаючыся пры гэтым на дзяржаўныя праграмы і падручнікі.

Іспыты ва ўсіх класах будуць праводзіцца па білетах. Пры гэтым вялікае значэнне мае арганізацыя самаго білета, тэхніка яго прад'яўлення вучням. Білет змяшчае 2 — 3 пытанні (пажадана 3 пытанні). Гэтыя пытанні павінны ахопліваць розныя раздзелы праграмнага матэрыялу, а таму яны не павінны быць падказваючымі і агульнымі. Пытанне трэба пабудаваць канкрэтна з такім разлікам, каб даць магчымасць выявіць агульнае развіццё вучня і веды па фактычнаму матэрыялу. Вось некаторыя прыклады білетаў.

Па беларускай мове і літаратуры (гэтыя вусныя прадметы праводзяцца адначасова, а таму пытанні мовы і літаратуры ўключаюцца ў адзін білет) для 8 класа:

1. Творчы шлях Якуба Коласа дарэвалюцыйнага перыяду.
2. Крытыка царскіх чыноўнікаў (у асобах Кручкова і Пісулькіна) па камедыі Д. Марцынкевіча «Пінская шляхта».
3. Асаблівасці канчаткаў назоўнікаў другога скланення мужчынскага роду адзіночнага ліку.

Для 9 класаў білет можа быць такі:

1. Характарыстыка дзеда Талаша па аповесці Якуба Коласа «Дрыгва».
2. Пералічыць асноўныя вобразы з п'есы Крапівы «Партызаны».
3. Правапісанне прыставак «без», «раз», «цераз», «з», «уз», «праз». Праскланяць словы «рака Об», «пясок».

У гэтых білетах паказана чарговавапне лёгкіх і цяжкіх, больш аб'ёмістых і менш аб'ёмістых пытанняў, прычым яны ўзятыя з розных раздзелаў праграмы.

У малодшых класах сярэдняй школы пытанні больш канкрэтызуюцца. У 5—7 класах праводзяцца адначасова літаратурнае чытанне і вусная мова. Вось прыклады білетаў па беларускай мове і чытанні для 5 класа:

1. Правапісанне падвойных зычных.
2. Разабраць па часцінах мовы сказ: «Наш край — самы багаты ў свеце». Праскланяць словы «печ», «край», «свет».
3. Прачытаць і расказаць змест урыўка з аповесці «Салавей» Змітрака Бядулі — «Галасы зямлі».

Для 7 класаў:

1. Правапіс зацвярдзелых зычных.
2. Асаблівасці канчаткаў давальнага і меснага склонаў назоўнікаў першага скланення. Разабраць па членах сказ: «Дзед Талаш і Мартын Рыль пайшлі да вёскі».
3. Прачытаць і расказаць верш Янкі Купалы «Сыны».

Ва ўказаных білетах практычныя пытанні даюць магчымасць выявіць веды вучняў не толькі ў практычным іх прымяненні, але і ў тэарэтычным абаснаванні.

У тым выпадку, калі клас з-за яго многалюднасці падзяляецца на дзве часткі, неабходна сказы для разбору пісаць на асобных білетах, прычым адзін і той-жа сказ не павінен напасці двойчы вучням першай і другой палавіны класа.

Білетаў павінна быць ад 20 да 35, з такім разлікам, каб яны ахоплівалі ўсю праграму данага прадмета. Ужо маюцца імкненні асобных настаўнікаў паменшыць лік білетаў у залежнасці ад колькасці вучняў у класе. Гэтага ні ў якім разе рабіць нельга, бо інакш праграма будзе абкрадзена білетамі, або ў горшым выпадку яна будзе ўціснута ў малую колькасць білетаў, што аднолькава шкодна.

Неабходна таксама звярнуць увагу на правільнае складанне раскладу іспытаў. Праверкай складзеных у асобных школах горада Брэста раскладаў устаноўлен рад буйных памылак. У некаторых школах не вытрыманы тэрміны, устаноўленыя інструкцыяй Наркомасветы БССР, няправільна чаргуюць прадметы. Пры складанні раскладаў неабходна выходзіць у першую чаргу з патрабаванняў інструкцыі. Вусныя прадметы заўсёды следуюць за пісьмовымі (вусная руская мова ўслед за рускай пісьмовай работай і інш). Нельга, напрыклад, услед за рускай пісьмовай работай даваць арыфметыку, папярэдне не правёўшы іспытаў па рускай вуснай мове. Пры гэтым не абавязкова, каб першыя дні іспыты праводзіліся па мовах.

Выходзячы з умоў школы можна раней правесці іспыты па матэматычнаму цыклу, а потым па мовах, ці іншых прадметах. Важна, каб пры іспытах было чаргаванне цяжкіх і лёгкіх прадметаў. Ні ў якім разе нельга скарачаць тэрмінаў у правядзенні іспытаў, устаноўленых інструкцыяй, бо тэрміны ўлічаны з мэтай лепшай падрыхтоўкі. На кожны прадмет адводзіцца дзень або 2 дні падрыхтоўкі. Пры гэтым колькасць дзён для падрыхтоўкі залежыць ад цяжкасці таго або іншага прадмета (гэтая цяжкасць выходзіць з умоў кожнай школы паасобку і запатрабаванняў вучняў данага класа).

Перад іспытамі па кожнаму прадмету патрэбна праводзіць кансультацыі, якія даюцца вучням толькі тады, калі матэрыял імі самімі ўжо распрацаван. На кансультацыі высвятляюцца незразумелыя пытанні. Кансультацыя не павінна насіць характар спецыяльнага падказвання вучням.

Пры правядзенні іспытаў асабліва важна ўстанавіць кантроль, які-б даў магчымасць знішчыць імкненні очкаўціратэльства, заніжаных патрабаванняў да вучняў. Раённыя і гарадскія аддзелы народнай асветы абавязаны падабраць штат упаўнаважаных у школы з ліку лепшых настаўнікаў школ, дырэктараў, загадчыкаў вучэбнымі часткамі. Іспыты пройдуць паспяхова толькі пры той умове, калі ў падрыхтоўцы і іх правядзенні прымуць шырокі ўдзел комсамольскія арганізацыі і ўся савецкая грамадскасць.

Н. Рабоўскі.

НА ЗДЫМКУ: выдатнікі вучобы Брэсцкага рамеслянага вучылішча № 11 (злева направа) Тарасевіч, Мычко, Артышук і Шышкавец. Фота Эйдэльмана.

Саракагоддзе Обухаўскай абароны

7 мая 1901 года, сорак год назад, на ваенным Обухаўскім заводзе ў Пецербургу адбылася забастоўка, якая закончылася барыкаднай барацьбой рабочых з царскімі войскамі. Заводскія карпусы ўбачылі ўзведзеныя рабочымі барыкады, царскія жандармы і салдаты сустрэлі ўзброены адпор тысяч рабочых.

Обухаўская абарона адкрыла новую старонку ў рэвалюцыйным руху Расіі. Рабочыя арганізавана, пад кіраўніцтвам соцыял-дэмакратаў, свядома выступілі на барацьбу супроць царскага самадзяржаўя.

* * *

Прамысловы крызіс, які разразіўся ў Расіі ў канцы XIX стагоддзя, прывёў да рэзкага пагоршання становішча рабочага класа. Пад ударамі крызіса рабочы рух набываў усё больш рэвалюцыйны характар, пераходзячы ад эканамічных забастовак да палітычных забастовак і дэманстрацый.

На ваенным Обухаўскім заводзе, як і на іншых прадпрыемствах, панавала свавольства эксплааататараў. Замест $10\frac{1}{2}$ гадзін, устаноўленых царскім законам, рабочых прымушалі працаваць па 15—20 гадзін. Расцэнкі сістэматычна зніжаліся, замест дарослых рабочых на завод прымаліся дзеці. Ля заводскіх варот таўпіліся беспрацоўныя, выкінутыя крызісам на вуліцу.

Соцыял-дэмакраты, староннікі ленінскай «Искры», змаглі аб'яднаць вакол сябе перадавых рабочых і дзейна рыхтаваліся да барацьбы. Напярэдадні 1 Мая 1901 года рэвалюцыйныя пракламацыі і лісткі, распаўсюджаныя на заводзе, заклікалі рабочых адзначыць дзень міжнароднай пралетарскай салідарнасці палітычнай забастоўкай.

1 мая 1901 года на работу не выйшла тысяча дзвесце чалавек. Перапалоханае начальства завода рашыла прыбегнуць да [illegible] з завода, і, сапраўды, ужо 2 мая да разліку было прадстаўлена 26 чалавек.

Гневам і абурэннем сустрэлі рабочыя гэта паведамленне. Агульны сход членаў соцыял-дэмакратычных гурткоў і прадстаўнікоў майстэрань выпрацаваў патрабаванні рабочых да адміністрацыі і рашыў аб'явіць 7 мая забастоўку.

Да рабочых, якія сабраліся ля заводскіх варот, выйшаў памочнік начальніка завода падпалкоўнік Іваноў. Яго сустрэлі свісткамі і ўлюлюканнем. Дрыжачай рукой прыняў ён лісток з патрабаваннямі рабочых: свабоднае святкаванне 1 Мая, 8-гадзінны рабочы дзень, прыём на работу ўсіх звольненых, неадкладнае звальненне памочніка начальніка завода Іванова. Прачытаўшы гэты пункт, Іваноў не вытрымаў. Надрываючымся ад бяссільнай ярасці голасам ён закрычаў:

— Гэтак, што-ж! Скора вы і міністраў патрабуеце зволіць?!

— Не толькі міністраў, але і самога цара!—адказаў яму спакойны голас з натоўпу.

Іваноў скрыўся, а замест яго да рабочых выйшаў сам начальнік завода царскі генерал Власьеў. Пераконваючы рабочых вярнуцца да станкоў, ён спасылаўся на тое, што яны, моў, «працуюць на абарону дарагой нам бацькаўшчыны».

У адказ раздаліся галасы:

— У нас няма бацькаўшчыны!.. Наша бацькаўшчына там, дзе нам даюць жыць і працаваць, а тут нас прыгнятаюць... Нам патрэбна свабода!.. Няхай жыве свабода! — Далоў капіталістаў!

Трывожная пажарная сірэна паведаміла, што забастоўка обухаўцаў пачалася.

Натоўп хлынуў на вуліцу. Там у яго ўліліся рабочыя суседніх прадпрыемстваў —завода Берда і картачнай фабрыкі, — пачаўшыя забастоўку салідарнасці.

Супроць рабочых спешна быў выслан [illegible]

Атрады паліцыі паяўляліся з усіх старон. Рабочыя спакойна рыхтаваліся сустрэць ворага. Па плану, выпрацаванаму кіраўнікамі забастоўкі— соцыял-дэмакратамі, — былі выстаўлены дзве баявыя групы ля шлагбаума, цяжкія бярвенні якога закрывалі праезд. Непадалёку ад шлагбаума ляжалі груды булыжніка і цэглы, прызначаных для рамонту дарогі. Рабочыя запасліся каменнямі.

Калі пярэднія рады жандармаў параўняліся з шлагбаумам, брус яго раптоўна апусціўся, і некалькі коннікаў былі выбіты з сёдлаў. Так паўтаралася некалькі раз. Кожны раз бярвенні шлагбаума пагражаюча падніманіся і застывалі ў напружаным чаканні. Адначасова булыжнік і цэгла абрушваліся на галовы жандармаў.

Начальнік пецербургскай ахранкі палкоўнік Пірамідаў удручона даносіў у дэпартамент паліцыі: «Нарад быў сустрэт градам каменняў як з натоўпу, так і з-за парканаў бліжэйшых будынкаў, і конныя вымушаны былі адступіць...».

Каменні былі адзінай зброяй рабочых, але і з гэтай зброяй яны стойка трымаліся і некалькі раз адбівалі атакі разюшаных жандармаў і паліцэйскіх.

«...Рабочыя праяўлялі не толькі ўпорства супраціўлення,—пісаў Ленін,—але і находчывасць, уменне адразу прыстасавацца да ўмоў і выбраць лепшую форму барацьбы» (т. IV, стар. 117).

Супроць паўстаўшых рабочых рушыў атрад матросаў, які адкрыў агонь па натоўпу. Але і гэтага аказалася недастаткова, каб зламаць мужнасць і вытрымку рабочых.

З горада прыбывалі ўсё новыя атрады гарадавых, конных жандармаў і взвад салдат. Тады, адступіўшы з вуліцы, рабочыя занялі двор флігеля № 48 і ператварылі яго як-бы ў крэпасць, абароненую барыкадамі.

З усіх старон пад галовамі асаджаных свісцелі кулі. Рабочыя маглі адказваць на гэта толькі булыжнікам. Быў момант, [illegible]

Жанчыны, падносіўшыя каменне, паспешна накіраваліся ў дом, паташчыўшы за сабой дзяцей. Услед за імі пабеглі дзяўчаты-работніцы і частка рабочых. Тады 18-гадовая работніца, соцыял-дэмакратка Марфа Якаўлева, падняўшы над галавой рукі з заціснутымі ў іх каменнямі, закрычала:

— Астанавіцеся! Мы не павінны накідаць сваіх братоў! —і першая рынулася туды, дзе небяспека была найбольшай.

На працягу шасці гадзін бяззбройныя обухаўскія ліцейшчыкі і пушкары гераічна вытрымлівалі ўпорны бой з узброенымі царскімі апрычнікамі.

З даху флігеля і суседніх дамоў, з-за парканаў і невысокіх сцен жандармаў пасцігаў каменны дождж, ляцелі палены дроў, кавалкі жалезнага лому. З вокан верхніх паверхаў жанчыны кідалі ў асаджаючых гаршкі ад кветак, буталькі, крэслы, кухонныя прылады, выліралі гарачую ваду.

Двойчы рабочыя адбівалі атакі. Нарэшце, супроць іх была рушана рэгулярная воінская часць—салдаты Омскага пяхотнага палка.

Войскі акружылі флігель і ўзялі яго прыступам. Вельмі ўжо няроўныя былі сілы! Бяззбройным рабочым процістаялі шматлікія атрады ўзброеных да зубоў жандармаў, паліцэйскіх, салдат.

Усю ноч прадаўжалася жорсткая расправа з непераможанымі. Каля 300 чалавек было арыштавана.

Перамога ўрада не была поўнай. Адміністрацыя завода, напалоханая паўстаннем, вымушана была задаволіць большасць патрабаванняў рабочых. Памочнік начальніка Іваноў убраўся з завода. Былі павышаны расцэнкі, адменены начныя і «звышчасовыя» работы, урэгуліравана сістэма штрафаў. Такое становішча існавала два месяцы.

У пачатку ліпеня Іваноў вярнуўся на завод, а з ім вярнуліся і ранейшыя парадкі. 7 ліпеня обухаўцы забаставалі [illegible]

Па загадзя складзеных спісках адбываліся арышты. 800 найбольш рэвалюцыйных рабочых былі схоплены і без суда і следства адпраўлены па этапу.

Восенню 1901 года прадсталі перад царскім судом кіраўнікі обухаўскіх рабочых — удзельнікі ленінска-іскраўскіх гурткоў. Суд жорстка помсціў рабочым за выступленне: 29 чалавек былі асуджаны ў агульнай складанасці па 108 год катаргі, турмы і арыштанцкіх рот.

Урад прабаваў скрыць ярка палітычны характар гэтага працэса: рабочых судзілі не адкрытым судом прысяжных, а пры закрытых дзвярах, у асобай судовай палаце. Газетам было загадана маўчаць. Але гучным голасам па ўсю краіну расказала аб працэсе ленінская «Искра».

Выкрываючы подласць і ілжывасць царскага «правасуддзя», Ленін пісаў у «Искре»:

«Судом прыкрылі паўторны (пасля пабоішча) акт палітычнай помсты. І подла прыкрылі: аб палітыцы ўпамянулі для абцяжэння віны, але палітычнай абстаноўкі ўсяго здарэння раз'ясніць не дазволілі. Судзілі, як крымінальных па 263 арт. Улаж., гэта значыць за «яўнае супроць улад, урадам устаноўленых, паўстанне» і пры тым паўстанне, учыненае людзьмі ўзброенымі (?). Абвінавачанне было паддасавана: паліцыя загадала суддзям разбіраць толькі адзін бок справы» (т. IV, стар. 288).

Вестка аб прыгаворы над обухаўцамі быстра пашырылася па Пецербургу. І ўсюды, куды ні пранікла гэта вестка, яна выклікала гнеўнае абурэнне рабочых, прабуджаючы шырокія слаі да актыўнай палітычнай барацьбы. У гэтым вялікае палітычнае значэнне Обухаўскай абароны — першага баявога выступлення расійскага пралетарыята.

Апартуністы з II Інтэрнацыянала, скажаючы марксізм, прабавалі даказаць, што ўзброеная вулічная барацьба рабочых супроць войск капіталістычнага ўрада немагчыма і [illegible] сілай абвергнуць вымышленні апартуністаў.

«Вулічная барацьба магчыма, — пісаў Уладзімір Ільіч у артыкуле, прысвечаным падзеям 7 мая, — безнадзейна не становішча барацьбітоў, а становішча ўрада, калі яму прыдзецца мець справу з насельніцтвам не аднаго толькі завода. (т. IV, стар. 117).

Обухаўская абарона ўзброіла рэвалюцыйны пралетарыят новым вопытам адкрытай барацьбы з царскім самадзяржаўем, прабудзіла да свядомага жыцця шырокія слаі задаўленых нуждой рабочых, усполаміла іх благародную нянавісцю да прыгнятальнікаў, усяліла ў іх веру ва ўласныя сілы.

Гераічная Обухаўская абарона выклікала велізарную хвалю спачування сярод пралетарыяў Расіі, а таксама прыгнечаных нацыянальнасцей.

У пачатку 1902 года адбыліся буйныя забастоўкі батумскіх рабочых, арганізаваныя таварышом Сталіным. Паліцыя прабавала прымяніць тут тыя-ж меры, што і супроць обухаўскіх пралетарыяў. 32 рабочыя-забастоўшчыкі былі арыштаваны. У адказ на гэта таварыш Сталін арганізаваў 8 сакавіка масавую маніфестацыю рабочых. З 400 маніфестантаў паліцыя арыштавала больш 300. На наступны-ж дзень таварыш Сталін правёў агромную палітычную дэманстрацыю, у якой удзельнічала каля 6 тысяч рабочых.

Сустрэтыя салдатамі, рабочыя не разышліся. Яны прымянілі супроць войска обухаўскія сродкі абароны: закідалі афіцэра і салдат каменнямі.

Батумскія падзеі ўскалыхнулі рабочых і сялян усяго Закаўказзя і, як Обухаўская абарона, набылі ўсерасійскае значэнне.

Обухаўцы паднялі рабочы рух у Расіі на новую ступень.

«Рабочае паўстанне падаўлена, няхай жыве рабочае паўстанне!» — гэтымі словамі Леніна рабочы клас Расіі вітаў мужнасць і гераізм обухаўскіх рабочых.

М. ПЫЛАЎ.

У НАРОДНЫМ КАМІСАРЫЯЦЕ ДЗЯРЖАЎНАГА КАНТРОЛЮ БЕЛАРУСКАЙ ССР

Па ўказанню Народнага Камісара Дзяржаўнага Кантролю Саюза ССР Наркамат Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР праверыў правільнасць расходавання гаручага, змазачных матэрыялаў і захавання штатнай дысцыпліны на прадпрыемстве саюзнага падпарадкавання — Гомельскім тлушчакамбінаце Наркомхарчпрома СССР.

Праверкай устаноўлена, што пры складанні плана патрэбнасці гаручага прымяняліся самавольна завышаныя нормы супроць зацверджаных Урадам. Патрэбнасць у гаручым вылічвалася на ўвесь спісачны састаў аўтапарка, уключаючы тэхнічна няспраўныя і непрыгодныя да эксплаатацыі машыны. У рэзультаце такіх разлікаў камерцыйным дырэктарам камбіната Кодкіным Л. М. былі прадстаўлены Галоўмаргарыну завышаныя заяўкі на гаручае. На 1940 год заяўка была завышана на 332.771 літр і на студзень месяц 1941 года на 31.430 літраў.

З боку начальніка транспартнага аддзела камбіната Курас Е. Э. не было кантролю за расходаваннем гаручага, у рэзультаце чаго за 1940 год і студзень месяц 1941 года перапал гаручага склаў 36.656 літраў і перарасход змазачных матэрыялаў 5. 213 кг.

Галоўны бухгалтар Ошэровіч І. М. спісваў у расход гаручае без уліку існуючых норм і пройдзенага машынамі кіламетража. За 1940 г. і студзень месяц 1941 г. не ўтрымана з віноўных асоб за перапал 36.656 літраў гаручага.

Атрымліваемыя камбінатам гаручае і змазачныя матэрыялы прадаваліся іншым прадпрыемствам, установам і прыватным асобам. За 1940 г. і студзень месяц 1941 г. прадана 8496 кг гаручага і 407 кг змазачных матэрыялаў, у тым ліку па распараджэнню Кодкіна Л. М.—6263 кг гаручага і 392 кг змазачных матэрыялаў.

Штатная дысцыпліна па тлушчакамбінаце парушалася. У 1940—1941 гг. самавольна павышаны аклады супроць зарэгістраваных у фінорганах 8 работнікам, якім пераплачана 6015 рублёў.

Па распараджэнню Кодкіна Л. М. выплачана служачым камбіната за складанне гадавой справаздачы 1939 г. і інвентарызацыю матэрыяльных каштоўнасцей — 18.873 руб. 45 кап. Зроблена выплата за звышчасовыя работы служачым у суме 3.222 руб. і прэмій за паспяховую рэалізацыю фондаў сыравіны 1295 руб. за кошт фонда заработнай платы.

Усяго незаконна зрасходавана за 1940 год па распараджэнню камерцыйнага дырэктара камбіната Кодкіна Л. М. 21.406 рублёў. Апрача таго па яго-ж распараджэнню адказнаму выканаўцу аддзела збыту камбіната Ліхадзіеўскаму Л. І. звыш зацверджанай стаўкі незаконна выплачана за 1940 г. 13.829 рублёў.

Усе гэтыя выплаты візіраваліся галоўным бухгалтарам камбіната Ошэровічам І. М.

У сувязі з выяўленымі праверкай фактамі Народны Камісар Дзяржаўнага Кантролю Саюза ССР тав. Мехліс аб'явіў строгую вымову камерцыйнаму дырэктару Гомельскага тлушчакамбіната Кодкіну Л. М. і вымову галоўнаму бухгалтару тлушчакамбіната Ошэровічу І. М. Начальніку транспартнага аддзела тлушчакамбіната Курас Е. Э. пастаўлена на від.

За нанесеныя дзяржаве страты на камерцыйнага дырэктара тлушчакамбіната Кодкіна Л. М. і галоўнага бухгалтара Ошэровіча І. М. зроблены грашовыя налічэнні.

II

Зробленай Наркаматам Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР праверкай устаноўлена, што ў соўгасе «Уваравічы» Наркомсоўгасаў БССР не выконвалася пастанова Соўнаркома СССР ад 1 лютага 1931 г. № 85, забараняючая расходаваць не па прамому пазначэнню гаручае, прызначанае для сельскагаспадарчых работ. З 1 студзеня 1940 г. па 13 лютага 1941 г. разбазарана 4071 кг ліграіна, 966 кг бензіна, 409 кг карасіна, 286 кг змазачных матэрыялаў, а ўсяго 5.732 кг. Па распараджэнню дырэктара соўгаса Селіхановіча П. Ф. незаконна адпушчана розным арганізацыям 4710 кг гаручага.

Селіхановіч П. Ф. не выканаў пастановы Эканомсовета пры СНК СССР ад 3 верасня 1939 г. № 943 аб зборы і рэгенерацыі адпрацаваных нафтавых масел у размеры 40 проц. да колькасці зрасходаваных свежых масел у 1940 годзе.

Старшы аграном, які выконваў абавязкі дырэктара соўгаса «Уваравічы», Гольдзін Ш. З. таксама незаконна адпусціў 878 кг гаручага. Па яго-ж распараджэнню спісана на ўбыткі, выяўленыя пры інвентарызацыі нафтасклада, недахват гаручага ў колькасці 1907 кг, з іх 1107 кг спісаны як «нармальная» страта пры хаванні і 800 кг на разліў з-за няспраўнасці тары.

Галоўны бухгалтар соўгаса Фішман І. Б. без пярэчанняў афармляў дакументы на незаконны водпуск гаручага і асабіста пралаў 41 кг гаручага. Апрача таго Фішман І. Б. спісаў на ўбыткі соўгаса перарасход гаручага на суму 6562 руб. 05 кап., парушыўшы такім чынам пастанову Соўнаркома СССР і ЦК ВКП(б) ад 2 ліпеня 1935 г. № 1350 у часці грашовых утрыманняў з трактарыстаў за перапал гаручага і інструкцыю Наркомсоўгасаў СССР ад 13 верасня 1934 г. № 6 у часці ўтрымання з шофераў кошту перарасходаванага гаручага.

Загадчык нафтасклада соўгаса Барысенка Л. В. прымаў гаручае без праверкі вагі і адпускаў яго трактарыстам і шоферам без пісьмовых распараджэнняў і без узважвання. Звярэнне фактычных астаткаў гаручага з данымі бухгалтарскага ўліку ў соўгасе рабілася нерэгулярна.

У выніку нездавальняючага тэхнічнага стану аўтатрактарнага парка і бескантрольнага расходавання нафтапрадуктаў, у соўгасе за 1940 год перарасходавана супроць планавых норм 7716 кг гаручага.

На падставе выяўленых праверкай фактаў Народны Камісар Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР тав. Валошын аб'явіў строгую вымову дырэктару соўгаса Селіхановічу П. Ф. і галоўнаму бухгалтару Фішману І. Б. Старшаму аграному соўгаса Гольдзіну Ш. З. і загадчыку нафтасклада Барысенку Л. В. аб'яўлена вымова.

III.

Пры праверцы аўтагужтранспарта цэнтральнай базы снабжэння Белпромбудтрэста выяўлены факты разбазарвання і безгаспадарчага расходавання гаручага і змазачных матэрыялаў.

На распараджэнню былога дырэктара аўтагужтранспарта Славіна А. Г. і былога намесніка дырэктара Розіна Г. І. (цяпер начальнік аўтагужтранспарта) прадана на старану 3354 літры бензіна і 794 кг карасіна.

За 1940 год і студзень месяц 1941 года перарасходавана супроць устаноўленых норм 46.165 літраў бензіна і 5.777 кг змазачных матэрыялаў.

На базе не было штодзённага ўліку выдачы вадзіцелям машын гаручага і яго расходу. Кіламетраж прабегу аўтамашын не правяраўся.

Народны Камісар Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР аб'явіў строгую вымову былому дырэктару аўтагужтранспарта цэнтральнай базы Белпромбудтрэста Славіну А. Г.

Былому намесніку дырэктара аўтагужтранспарта (цяпер начальнік аўтагужтранспарта) Розіну Г. І. аб'яўлена вымова.

IV.

Па Мінскай аўтабазе Наркамата аўтамабільнага транспарта БССР у рэзультаце парушэння ўстаноўленых норм расходавання гаручага перарасходавана за 1940 год і студзень месяц 1941 года 34.807 кг бензіна. З гэтай колькасці 4.950 кг на суму 4455 руб. па распараджэнню намесніка дырэктара аўтабазы Гарошка А. К. спісаны на затраты па перавозках замест аднясення на віноўных асоб.

Начальнік планавага аддзела аўтабазы Дыогенаў Б. В. з мэтай скрыцця перарасходу гаручага павялічваў прабег аўтамашын шляхам падзялення колькасці выданага гаручага на норму расходу яго на адзін кіламетр прабегу. Такім чынам спісана без падставы 33.800 кг. гаручага.

Базай адпушчана розным арганізацыям 3905 кг бензіна на 3514 рублёў, у тым ліку па распараджэнню намесніка дырэктара базы Гарошка А. К. — 3676 кг і па распараджэнню дырэктара базы Грушаўскага М. Л. — 230 кг.

Грушаўскім М. Л. за снежань 1940 года і люты 1941 года дапушчан перарасход 541 літра бензіна па работу легкавой аўтамашыны службовага карыстання.

На аўтабазе запушчан улік расходавання гаручага і кіламетража прабегу аўтамашын.

На аснове выяўленых фактаў Народны Камісар Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР аб'явіў вымову намесніку дырэктара Мінскай аўтабазы Гарошка А. К. і строгую вымову начальніку планавага аддзела базы Дыогенаву Б. В. Дырэктару Мінскай аўтабазы Грушаўскаму М. Л. пастаўлена на від.

V.

Безгаспадарчае скарыстанне гаручага і змазачных матэрыялаў выяўлена па аўтабазе Гомельскага абласнога будаўнічага трэста.

За 1940 год і студзень 1941 года на базе дапушчан перапал 12.099 літраў гаручага і 668 кг змазачных матэрыялаў. Не спагнана з віноўных асоб за перапал гаручага 7624 руб. 43 кап.

Начальнік аддзела снабжэння трэста Зільбарборд Д. А. самавольна павысіў нормы расходу гаручага ў 1940 годзе супроць зацверджаных Урадам. У рэзультаце гэтага быў зменшан перарасход на 6404,6 літра гаручага. Ён-жа дапусціў работу газагенератарных машын на бензіне, што прывяло да лішняга расходавання 1455 літраў бензіна.

У сувязі з выяўленымі фактамі Народны Камісар Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР аб'явіў вымову начальніку аддзела снабжэння Гомельскага абласнога будаўнічага трэста Зільбарборду Д. А.

VI.

У час праверкі правільнасці расходавання гаручага ў соўгасе «Уваравічы» Наркаматам Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР было ўстаноўлена, што старшыня выканкома Уваравіцкага раённага Совета дэпутатаў працоўных Грамовіч А. І. замест таго каб спыніць антыдзяржаўную практыку разбазарвання гаручага, сам парушыў пастанову Урада, атрымліваючы ў соўгасе нафтапрадукты, прызначаныя для сельскагаспадарчых работ. За 1940 год выканком райсовета і яго аддзелы незаконна атрымалі ў соўгасе 1301 кг. гаручага.

На аснове выяўленых фактаў Народны Камісар Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР тав. Валошын аб'явіў вымову старшыні выканкома Уваравіцкага райсовета дэпутатаў працоўных Грамовічу А. І.

* * *

Народны Камісар Дзяржаўнага Кантролю Беларускай ССР абавязаў Наркамат соўгасаў БССР спыніць у соўгасах расходаванне не па прамому пазначэнню гаручага, прызначанага для сельскагаспадарчых работ; навесці парадак у хаванні нафтапрадуктаў і не дапускаць страт пры перавозках, прыёмцы і водпуску іх трактарыстам; наладзіць правільны ўлік работы аўтамашын і трактароў, улік расходавання нафтапрадуктаў і безумоўна выконваць пастанову Эканомсовета пры СНК СССР ад 3 верасня 1939 г. № 943 аб зборы і рэгенерацыі адпрацаваных нафтавых масел у 1941 годзе ў размеры 80 проц. ад расходаваных свежых масел.

Наркамату аўтамабільнага транспарта Беларускай ССР прапанавана забяспечыць выкананне пастановы Урада аб нормах расходавання гаручага, увесці абавязковы ўлік фактычнай выдачы і расходавання гаручага па пуцявых лістах; забараніць аўтабазам і прадпрыемствам водпуск гаручага і змазачных матэрыялаў іншым арганізацыям; адмяніць няправільны парадак вылічэння фактычнага прабегу аўтамашын шляхам падзялення колькасці выданага гаручага на норму расходу яго на адзін кіламетр прабегу.

Старшыні выканкома Гомельскага абласнога Совета дэпутатаў працоўных прапанавана забяспечыць выкананне аўтабазай облбудтрэста пастановы Урада аб нормах расходавання гаручага; спыніць работу газагенератарных машын на бензіне; спыніць водпуск на старану гаручага і ўвесці строгі ўлік паступлення і расходавання нафтапрадуктаў. (БЕЛТА).

НА ЗДЫМКУ: уноў пабудаваная лазня для рабочых соўгаса «Остражаны», Сямяціцкага раёна. Фота В. Лупейка.

РАСШЫРЫЛІ СВАЮ ВЫТВОРЧАСЦЬ

Перабудаваўшы работу на аснове ўказанняў XVIII партканферэнцыі, наша арцель у гэтым годзе значна расшырыла сваю вытворчасць. Вяровачны цэх раней выпускаў толькі гаспадарчыя вяроўкі. Зараз мы робім пастронкі, лейцы і мяркуем выпускаць гужы. Вязальны цэх з першага красавіка распачаў выраб базарных вязаных сумак. За месяц іх выпусцілі каля 400 штук.

Устанавілі механічную прадзілку і адкрылі ў красавіку ткацкі цэх. Цяпер мы не толькі робім пражу, але і ткём сукно. Пакуль што працуе адзін ткацкі станок. Але мы мяркуем у далейшым паставіць іх не менш пяці. Да канца года дадзім 1.000 метраў шарсцяной тканіны.

16 красавіка мы ўстанавілі два станкі па вырабу дарожак на падлогі. Ужо выткалі іх каля 100 метраў. У гэтым квартале ўстанавілі станок па вырабу коўрыкаў.

Мы не толькі пашырылі сваю вытворчасць, але значна палепшылі работу існуючых цэхаў. Члены нашай арцелі, натхнёныя гістарычнымі рашэннямі XVIII партканферэнцыі, па-бальшэвіцку змагаліся за першынства ў перадмайскім сацыялістычным спаборніцтве і значна павысілі прадукцыйнасць сваёй працы. З 69 чалавек, працуючых на вытворчасці, 32 перавыконваюць свае нормы. Вязальшчыцы Казакевіч Ліда выконвае норму на 172 проц., Галамбіцкая Ева — на 163, Олесік Ганна — на 161, Веліцкая Валянціна — на 152, Васілеўская Караліна замест двух з паловаю па норме вяжа 4 базарныя сумкі ў змену.

У выніку павышэння прадукцыйнасці працы план першага квартала 1941 года выканан на 184 проценты. Звыш плана мы далі прадукцыі за квартал на 26 тысяч 200 рублёў. План першага месяца другога квартала мы таксама выканалі на 128 процентаў.

За 4 месяцы мы выпусцілі 788 світраў, 304 жакеты, 211 шалікаў, 239 пар панчох, 341 пару пярчатак, 572 пары валенак, 80 кілаграмаў войлака, 98 метраў дарожак, 22 метры шарсцяной тканіны, 376 базарных сумак, 1640 кілаграмаў гаспадарчай вяроўкі, 892 пары пастронкаў, 96 пар лейцаў, 837 кілаграмаў ваты, 1.009 кілаграмаў рознай пражы. Акрамя гэтага звалілі сялянам 2.193 метры сукна.

Па прапанове членаў арцелі ў вязальным і прадзільным цэхах устанавілі карзіны для збору абрыўкаў ніток. Раней прадзільшчыкі і вязальшчыцы кідалі іх на падлогу, а прыбіральшчыцы вымяталі іх на двор, а зараз усё збіраецца. Гэта дасць нам эканоміі 2 кілаграмы шэрсці ў месяц.

Члены арцелі сталі лепш захоўваць чысціню на вытворчасці. Пасля работы чысцяць свае станкі, чаго раней у нас не было.

Мы можам яшчэ больш пашырыць нашу вытворчасць, для гэтага ў нас ёсць неабходная сыравіна, сродкі і людзі, якія жадаюць працаваць. Але Аблмнагапромсаюз не толькі не садзейнічае нам у гэтым, а наадварот, прымушае звузіць яе. У нас зараз 69 членаў арцелі і 11 чалавек працуе па найму. Аблмнагапромсаюз лавёў нам план толькі на 43 рабочых. Выходзіць, што нам трэба цяпер звольніць з працы 37 рабочых.

План вытворчасці даведзен Аблмнагапромсаюзам без уліку патрэб насельніцтва раёна. Узяць да прыкладу план вяровачнага цэха. За год нам трэба выпусціць 50 тон гаспадарчых вяровак. За першы квартал мы выпусцілі іх каля 2 тон і яны ляжаць у нас без руху. Зараз вялікі попыт на пастронкі, лейцы, гужы, а Аблмнагапромсаюз давёў нам план усяго на 151 пару пастронак у той час, як мы ўжо ў першым квартале прадалі іх больш 200 пар.

Тое-ж самае атрымоўваецца і з нормамі выпрацоўкі. Адны з іх вельмі заніжаны, а другія, наадварот, празмерна завышаны.

Нам неабходна электраліхтар, прэсфайс для выкарыстання адыходаў, лесаматэрыялы для абсталявання ткацкага цэха, але ў набыцці гэтых рэчаў Аблмнагапромсаюз таксама не аказвае ніякай дапамогі.

П. Олесік,

загадчык вытворчасці Кобрынскай трыкатажнай арцелі «Чырвоны сцяг».

С. СЕРГЕЕЎ-ЦЭНСКІ

Лаўрэат Сталінскай прэміі.

ВІЦЭ-АДМІРАЛ КАРНІЛАЎ

(З новай п'есы «Севастопальская страда»)

Пісьменнік С. Сергееў-Цэнскі, удастоены Сталінскай прэміі першай ступені за свой таленавіты раман «Севастопольская страда», закончыў работу над п'есай, пабудаванай на тым-жа матэрыяле з гісторыі Крымскай вайны. П'еса рысуе гераічныя эпізоды абароны Севастопаля, беззаветны патрыятызм слаўных рускіх воінаў — абаронцаў сваёй радзімы.

П'еса пад назваю «Севастопольская страда» («Віцэ-адмірал Карнілаў») прынята да пастаноўкі Цэнтральным тэатрам Чырвонай Арміі ў Маскве.

ДЗЕЯ ДРУГАЯ

Карціна 2-я

Пакой у палацы галоўнакамандуючага сіламі Крыма, святлейшага князя Меншыкава. Палац гэты — драўляны двухпавярховы дом, збудаваны Пацёмкіным для прыязджаўшай у Крым Екацерыны II, і пакоі ў ім невялікія. Мэбліроўка простая, без раскошы: пісьмовы стол, кніжная шафа, крэслы, этажэрка. На вокнах простыя палатняныя фіранкі ад сонца. Меншыкаў толькі што гэтай раніцай вярнуўся пасля бою на Альме і снедае; ён прыкметна схуднеў пасля перажытых ім хваляванняў у час бітвы і бяссоннай ночы; пад вачыма цёмныя кругі, шчокі апалі, гаворыць хрыпавата і злосна.

Меншыкаў (крычыць у дзверы) Дзенісюк!

Дзенісюк (убягаючы паспешна) Ёсць Дзенісюк, ваша светласць!

Меншыкаў Зараз-жа рыхтуй усё, што патрэбна будзе ў дарогу.

Дзенісюк (у непаразуменні) Ёсць, рыхтаваць у дарогу.

Меншыкаў Укладзі чамадан... Усё, што бралі на Альму, каб было ўзята.

Дзенісюк А мне як загадаеце, ваша светласць?

Меншыкаў І ты паедзеш са мною... Ідзі пакуль што. (Дзенісюк, узяўшы пасуду са стала, ідзе, запытальна зірнуўшы на Карнілава, які ў гэты час уваходзіць). А-а, — я толькі што пасылаў да вас лейтэнанта Стэцэнка. Добры дзень! (Падымаецца і вітаецца з Карнілавым).

Карнілаў (стрымана і глухім голасам) Здраўя жадаю, ваша светласць!

Меншыкаў Сядайце, прашу вас. (Карнілаў садзіцца).

Карнілаў Што непрыяцель! Дзе ён і што прадпрымае?

Меншыкаў Непрыяцель пакуль што нас не праследуе: стаіць на месцы, заняты збіраннем сваіх раненых і забітых... Ці доўга будзем так стаяць, — пытанне...

Карнілаў Усё-ж, значыць, дае нам перадышку... На Кулікавым полі павінны быць сабраны нашы часці?

Меншыкаў Так, на Кулікавым полі. Там яны будуць укамплектаваны людзьмі з рэзервовых батальёнаў. То-ж добра гэтыя рэзервовыя батальёны!.. Вось што атрымалася ў рэзультаце пецярбургскага верхаглядства. Старых салдат гналі і гналі на Каўказ, а мяне пакінулі з пойкімі навабранцамі, якія нават і страляць не ўмеюць, толькі паветра псуюць сваёй стральбой. І чаму-ж запэўнялі мяне адтуль з Пецярбурга, — гэты ваенны міністр Даўгарукаў, запэўняў, — што дэсантная армія не можа быць больш, як у трыццаць тысяч? Пагадаеўбы ён, колькі выставілі супроць маіх трыццаці тысяч саюзнікі! Верных семдзесят, ды яшчэ і параходы... Як можна было пры такіх умовах спадзявацца на поспех? (Мяняючы тон). Ці не ведаеце, гэтыя два батальёны матросаў, што ў мяне былі на Альме, яны таксама пайшлі на Кулікава поле?

Карнілаў Ваша светласць, я загадаў ім разыйсціся па сваіх экіпажах.

Меншыкаў (перастае есці, і тон яго строгі) Я-як так вы загадалі?.. Чаму разыйсціся па экіпажах?

Карнілаў Я ўпэўнен, што вы згодзіцеся з тым, ваша светласць, што матросам неабходна вярнуцца на свае месцы, з якіх яны былі часова зняты, гэта значыць у флот.

Меншыкаў (вельмі ўзрушана) У флот, вы гаворыце? У флот? Пакладзіце-ж вы ўвесь гэты свой флот сабе ў кішэню!

Карнілаў (павольна падымаючыся) Як гэта так «пакласці ў кішэню»?

Меншыкаў Забудзьце па флот, вось што-с!

Карнілаў Ваша светласць! Прызначэнне флота сустрэць праціўніка ў адкрытым моры і з ім біцца. Гэта свае прызначэнне флот і выканаўніць.

Меншыкаў Не выпаўніць, не! Не ў сілах выпаўніць! Як наша пяхота ніякуды абсалютна не варта, у чым і пераканаўся ўчора, так і наш флот. І калі для пяхоты сілы праціўніка ўчора былі толькі двайныя занадта, то для флота яны не менш, як пяцярныя будуць. Пяцярныя, так-так! А вы мне «біцца». Смешна і думаць! Прашу вас пра гэта больш мне не гаварыць. Хіба-ж я не сказаў вам, хіба не перадаў вам Стэцэнка, што вам патрэбна зрабіць?

Карнілаў Не, я добра ведаю, што вы мне сказалі, каб затапіць судны ля ўваходу на Вялікі рэйд, але я палічыў гэта за ваша меркаванне толькі, а не за загад.

Меншыкаў Якога-ж вы чакалі яшчэ загаду ў такі час? Паперы з маім подпісам?

Карнілаў Ваша светласць! Вы павінны апраўдацца за падобны загад перад гісторыяй

Меншыкаў (з грымасай) Гісторыя будзе пісацца потым, потым! Цяпер яна робіцца.

Карнілаў Аднак патрэбна-ж, каб яе рабілі мы, а не французы, не англічане, не Сент-Арно з лордам Рагланам. Яны думаюць, што наш флот замрэ ад жаху перад іх агромным флотам, як кролік перад удавам, а мы ім пакажам, што яны нам ніколькі не страшны і нападзем на іх самі!

Меншыкаў Ці не гэты свой план і абмяркоўваць вы палічылі патрэбным на нейкім ваенным совеце, вамі скліканым, як мне далажылі!

Карнілаў Гэты, так, ваша светласць! Наш флот цалкам боездолен і гатоў да выступлення па першаму вашаму загаду.

Меншыкаў Не (кідае сарветку на стол). Я такога бязглуздага загаду не дам!.. Вы-ж... што датычыць вас, то вы перавысілі свае паўнамоцтвы, вось што такое ваш ваенны совет! Апрача дзяр-жаў-нага совета, ніякіх советаў не павінна быць у Расійскай імперыі. Я флота вывесці з бухты не дазволю. І афіцэры, і матросы, і судпавыя гарматы — усё гэта няхай пойдзе на абарону горада з сухазем'я, а пяхоту я выведу, як толькі ўбачу магчымасць яе вывесці, — вось і ўсё. (Крычыць у дзверы) Дзенісюк!

Дзенісюк (убягаючы) Ёсць, Дзенісюк, ваша светласць!

Меншыкаў Падай мне сюды са спальні камзол і жылет!

Дзенісюк Ёсць, падаць камзол і жылет. (Кідаецца ў дзверы).

Карнілаў Пяхоту выводзіце, а ўсіх марakoў — у акопы? Няўжо, ваша светласць? Магчыма я не дачуў?

Меншыкаў Ды не, добра чулі. (Убягае Дзенісюк з камзолам і жылетам, у якіх мноства кішэняў). Павесь тут. (Паказвае на вешалку). Чамадан прынясі сюды, — зялёны, скураны.. (аглядае камзол і жылет).

Дзенісюк Ёсць, чамадан прынесці... (Бяжыць у дзверы і тут-жа прыцягвае чамадан сярэдніх памераў, але не выходзіць).

Меншыкаў (Дзенісюку) Ты мне не патрэбен.

Дзенісюк (радасна) Так што магу астацца ва ў Севастопалі, ваша светласць? (Пазірае на Карнілава).

Меншыкаў (здзіўлена) Як так астацца ў Севастопалі?... Я-ж табе сказаў, што паедзеш са мною.

Дзенісюк (пахмурнеўшы) Той раз сказалі «паедзеш», гэты раз сказалі «не патрэбна», ваша светласць...

Меншыкаў Ідзі вон, дурань! (Дзенісюк паспешна выходзіць) Вось так скрозь і ўсюды, ад генерала да матроса, ёлуп на ёлупе крутом, а ты абараняй з імі Крым. (Крычыць у дзверы) Стэцэнка!

Стэцэнка Што загадаеце, ваша светласць?

Меншыкаў (вельмі разгневана) Зараз-жа спішы гэтага дурален Дзенісюка на яго карабль!

Стэцэнка Ёсць, ваша светласць! (Выходзіць).

Меншыкаў Каб непрыяцельскі флот не ўварваўся ў бухту,— затапіць ля ўваходу на Вялікі рэйд сем суднаў. Я зрабіў спісак іх (рыецца ў кішэнях) Вось ён, (Дастае паперку і перадае спісак Карнілаву).

Карнілаў (чытае) Затапіць «Урыіл», «Селафііль», «Сілістрыю», «Варну», «Тры святцелі»... Стогарматныя караблі тапіць?

Меншыкаў Гарматы, безумоўна, папрабаваць зняць, калі час будзе.

Карнілаў (чытае) І фрэгаты—«Флору» і «Сізопаль»... (Глядзіць на Меншыкава ў вялікім хваляванні, перашкаджаючым яму гаварыць).

Меншыкаў (прыкмеціўшы яго хваляванне, мякка) Я вас зусім разумею, Уладзімір Алексеевіч. Вы хочаце захаваць чэсць рускага андрэеўскага флага, але хіба-ж я задаўся думкай панесці яму знявагу?

Карнілаў Вы проста яго спускаеце, Александр Сергеіч, — спускаеце перад флотам саюзнікаў без бою.

Меншыкаў (павольна ўстаючы) Я-як так спускаю? Вы-ы ўяўляеце сабе тое, аб чым гаворыце?

Карнілаў Уяўляю, у поўнай меры. Вы загадваеце доблеснаму Чарнаморскаму флоту кончыць жыццё самагубствам, але флот павінен жыць і будзе жыць.

Меншыкаў (задыхаючыся ад абурэння) Вы-ы... гэты загад мой... выпаўніце, калі... акалічнасці прымусяць мяне... адлучыцца з горада?

Карнілаў (Цвёрда) Не,не выпаўню.

Меншыкаў А-а! Так?... Тады вы... адпраўляйцеся зараз-жа ў Нікалаеў! У Нікалаеў! Да свайго сямейства! На старое месца службы! (Нечакана, лёгка шагаючы, падыходзіць да дзвярэй і крычыць). Ардынарца ка мне! (Потым выходзіць сам. Карнілаў-жа рве на дробныя кавалкі паперку з імёнамі асуджаных суднаў. Уваходзячы, Меншыкаў рашуча гаворыць),—Я паслаў зараз за Станюковічам. Перадайце яму вашу пасаду і накіроўвайцеся сёння-ж у Нікалаеў.

Карнілаў (горка, са слязьмі ў голасе). Сівы Станюковіч, семідзесяцігадовы стары, што-ж ён можа зрабіць на маім месцы? Нічога... Я яшчэ раз паўтараю, ваша светласць, што гэта — самагубства, да чаго вы мяне прымушаеце, але каб я кінуў Севастопаль, калі да яго падыходзяць ворагі, ні-ко-лі! Гэта самагубства, — тапіць свой-жа флот, але... падпарадкоўваюся. Ён хіліць галаву і адварачваецца, каб скрыць слёзы. Меншыкаў выжыдальна-нерашуча працягвае яму руку).

Меншыкаў Павінен яшчэ дадаць, што начальнікам гарнізона Севастопаля на час маёй адсутнасці з арміяй я рашыў назначыць генерал-лейтэнанта Молера, як старшага па павышэнню ў чыне.

Карнілаў Молера? Ёсць, ваша светласць... Але ці не вы самі назвалі яго аднаго разу «ветранай бландынкай»? Бландынкай за яго сівізну, а ветранай за тое, што пачаў ужо выжываць з розуму!

Меншыкаў Ён старэйшы з генералаў па назначэнню, — і, апрача таго, ён — генерал, а не адмірал. Гэтым усё сказана.

Карнілаў Ёсць, ваша светласць. (Выходзіць не падаючы рукі Меншыкаву, які здзіўлена-пільна глядзіць яму ўслед).

(Працяг будзе)

Вайна ў Еўропе, Афрыцы і Азіі

(ДЗЁННІК ВАЕННЫХ ДЗЕЯННЯЎ)

На англа-германскім фронце адзначаецца галоўным чынам актыўнасць авіяцыі. Германская авіяцыя, паведамляецца ў зводцы германскага камандвання, рабіла налёты на англійскія парты. У ноч на 8 мая буйныя злучэнні германскай авіяцыі зрабілі налёт на Ліверпуль і Гуль. Германскія самалёты атакавалі, апрача таго, Хартлпул, Мідлсбро, Брыстоль і Плімут. Германская дальнабойная артылерыя абстраляла важныя ў ваенных адносінах аб'екты порта Дуўр. Працягваліся таксама аперацыі германскіх узброеных сіл на моры.

У час налёту англійскай авіяцыі на Брэст у ноч на 8 мая, перадае агенцтва Рэйтэр, былі адзначаны прамыя пападанні бомб у германскія лінкоры „Шарнгорст" і „Гнейзенау". У гэту-ж ноч, па вестках дацкай газеты, англійскія самалёты зрабілі налёт на Данію.

Бамбардыроўцы падвергліся, апрача таго, розныя аб'екты на акупіраванай Германіяй тэрыторыі.

* * *

У Паўночнай Афрыцы ніякіх значных змен не адбылося. Баі адбываюцца ў сектары Тобрука і ля Солума. Згодна зводцы італьянскага камандвання, італьянскія войскі, якія апэрыруюць каля Тобрука, занялі важную пазіцыю. У зводцы англійскага камандвання ўказваецца, што англійскія часці паспяхова атакавалі перадавыя пасты германа-італьянскіх войск вакол Тобрука, нанесшы ім значныя страты. Пасля таго, як германа-італьянскім войскам не ўдалося ўзяць Тобрук штурмам, гаворыцца далей у зводцы, націск іх у гэтым раёне аслабеў. У раёне Солума адзначаюцца дзеянні разведвальных атрадаў. Авіяцыя ваюючых старон па-ранейшаму прымае актыўны ўдзел у ваенных дзеяннях на ўсіх участках фронта ў басейне Міжземнага мора. У ноч на 8 мая германская авіяцыя бамбардыравала, згодна зводцы германскага камандвання, партовыя збудаванні Ла-Валета (востраў Мальта). Англійскія самалёты, паведамляецца ў зводцы англійскага камандвання, падверглі паспяховай бамбардыроўцы аэрадром у Калата на востраве Радос. Бамбардыроўкай нанесены значныя пашкоджанні, на аэрадроме ўзнікла некалькі буйных пажараў.

У германскай зводцы ўказваецца, што германскія бамбардыроўшчыкі ўноў зрабілі налёт на ўмацаванні Тобрука. Згодна англійскай зводцы, англійскія цяжкія бамбардыроўшчыкі зрабілі налёт на аэрадромы ў Беніне, Дэрне, Эль-Газале, Бердыі і Берке. Англійская авіяцыя таксама атакавала гавань у Бенгазі. На аэрадроме ў Берка загарэўся ангар. Пажар суправаджаўся моцнымі ўзрывамі. У Беніне бомбы ўпалі паблізу самалётаў, якія знаходзіліся на аэрадроме. Адзначана ўзнікненне некалькіх пажараў. Значныя пашкоджанні нанесены і ў другіх пунктах Кірэнаікі.

Ва Усходняй Афрыцы, у Абісініі, у сектары Амба-Алагі адзначаецца, згодна італьянскай зводцы, артылерыйская перастрэлка. У камюніке англійскага камандвання на Блізкім Усходзе ўказваецца, што аперацыі ў Абісініі ў раёне Амба-Алагі развіваюцца паспяхова. Імперскія войскі, прадаўжаючы цясніць праціўніка ў паўночным напрамку, занялі пункт Кворам, размешчаны ў 48 кілометрах ад асноўных пазіцый італьянцаў. У Паўднёвай Абісініі англійскія войскі занялі моцна ўмацаваныя пазіцыі італьянцаў у 50 кілометрах на поўнач ад Негелі. На ўзбярэжжы Італьянскага Самалі англійскімі войскамі заняты порт Бендэр-Касен.

* * *

У Іраку, згодна камюніке англійскага камандвання на Блізкім Усходзе, англійскія мотамеханізаваныя часці, якія дзейнічалі ў раёне Хабанія, адкінулі іракскія войскі з іх ранейшых пазіцый. Англійская авіяцыя непарыўна бамбардыравала пазіцыі праціўніка і аказала дапамогу сухапутным войскам, бамбардыруючы і абстрэльваючы з кулямётаў часці праціўніка, адступаючага да Калуджэ (на захад ад Багдада). Англійская авіяцыя зноў бамбардыравала аэрадром Муаскар Аль-Рашыд (на поўдзень ад Багдада). Агенцтва Юнайтэд Прэс, спасылаючыся на весткі, атрыманыя з Бейрута, паведамляе аб рыхтуючымся буйным англійскім наступленні ў Іраку з мэтай захопу важнейшых стратэгічных пунктаў краіны.

8 мая (ТАСС).

Выступленне Лойд Джорджа ў палаце абшчын

ЛОНДАН, 8 мая. (ТАСС). Міністэрства інфармацыі перадае, што ўчора ў палаце абшчын выступіў Лойд Джордж.

Лойд Джордж заявіў аб сваёй згодзе з тым, што Англія павінна была пайсці на любы рыск, каб аказаць дапамогу грэчаскай арміі. Аднак, сказаў ён, не было яшчэ вайны, у якой дыпламатыя іграла большую ролю, як зараз. Самыя цяжкія паражэнні, працягваў Лойд Джордж, мы панеслі ў галіне дыпламатыі.

Лойд Джордж сказаў, што, як ён заўсёды лічыў, сучасная вайна будзе працяглай і што, чым больш яна будзе вясціся, тым лепшымі будуць шансы Англіі. Але ёй прыдзецца перажыць вельмі змрочныя часы.

Кранаючыся дапамогі Англіі з боку ЗША, Лойд Джордж заявіў: „Калі Амерыка намерана даць нам магчымасць дагнаць і перагнаць Германію, то яна павінна рабіць значна больш, чым, мяркуючы па ўсіх маючыхся вестках, робіць зараз. Тым часам нам неабходна ўпарадкаваць выкарыстанне рабочай сілы і стварыць запасы харчавання".

Лойд Джордж указаў, што пры прэм'ер-міністры павінен быць створан невялікі ваенны совет, у складзе трох або чатырох „цалкам незалежных, вопытных і разважлівых людзей".

Лойд Джорж устрымаўся ад галасавання вотума давер'я ўраду

ЛОНДАН, 8 мая. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што Лойд Джордж, які выступаў учора ў палаце абшчын з рэзкай крытыкай англійскага ўрада, устрымаўся ад галасавання вотума давер'я ўраду.

Бамбардыроўка Суэцкага канала

НЬЮ-ЙОРК, 8 мая. (ТАСС). Як перадае каірскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс, міністр унутраных спраў Егіпта паведаміў, што 7 мая італа-германскія самалёты на працягу двух гадзін бамбардыравалі Суэцкі канал.

Прыбыццё іракскага міністра абароны ў Анкару

АНКАРА, 8 мая. (ТАСС). Іракскі міністр абароны Наджы Шэўкет прыбыў у Анкару са спецыяльнай місіяй, звязанай з пасрэдніцтвам Турцыі ў англа-іракскім канфлікце.

Прыбыццё ў Багдад італьянскіх афіцэраў-ваенных советнікаў іракскага ўрада

НЬЮ-ЙОРК, 9 мая, (ТАСС). Агенцтва Юнайтэд Прэс паведамляе, што ў Багдад прыбылі два вышэйшых афіцэры італьянскай арміі ў якасці ваенных советнікаў іракскага ўрада.

Італьянцы эвакуіравалі Дэбарэх

ЛОНДАН, 8 мая. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр паведамляе, што, па звестках, паступіўшых у Лондан з абісінскага фронта, італьянцы эвакуіравалі Дэбарэх, размешчаны ў 70 кілометрах на поўнач ад Гондара.

Рух суднаў праз Гібралтарскі праліў

НЬЮ-ЙОРК, 9 мая (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Асошыэйтэд Прэс, два вялікіх англійскіх ваенных транспарты прайшлі праз Гібралтарскі праліў у Міжземнае мора ў суправаджэнні двух крэйсераў і аднаго эсмінца. Сёння ў пачатку дня праз Гібралтарскі праліў прайшлі два караваны французскіх грузавых суднаў — адзін у напрамку Атлантычнага акіяна, другі ў напрамку Міжземнага мора.

ЗША і Эйрэ

НЬЮ-ЙОРК, 9 мая (ТАСС). Як перадае вашынгтонскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс, у добра інфармаваных дыпламатычных кругах заяўляюць, што ЗША разглядваюць пытанне аб снабжэнні Эйрэ ўзбраеннем і харчаваннем пры ўмове, што ўрад Эйрэ дасць гарантыі ні пры якіх абставінах не выкарыстаць гэтае ўзбраенне супроць Англіі.

Амерыканская дапамога Англіі

НЬЮ-ЙОРК, 8 мая. (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Юнайтэд Прэс, палата прадстаўнікоў большасцю ў 266 супроць 120 галасоў прыняла законапраект, які прадастаўляе прэзідэнту права рэквізіраваць замежныя судны, якія ўкрыліся ў амерыканскіх партах. Палата адхіліла некалькі прапаноў, забараняючых прэзідэнту перадачу рэквізіраваных у адной ваюючай краіны суднаў другой ваюючай краіне. Агенцтва адзначае, што прыняты законапраект дакранецца звыш 100 замежных параходаў, якія знаходзяцца ў амерыканскіх партах, у тым ліку 28 італьянскіх і 2 германскіх, нядаўна канфіскаваных амерыканскімі ўладамі. Чакаюць, што законапраект будзе ў бліжэйшы час прыняты таксама сенатам. Згодна цыркуліруючым чуткам, ЗША намераны перадаць Англіі па крайняй меры частку канфіскаваных суднаў.

У гутарцы з прадстаўнікамі друку марскі міністр ЗША Нокс заявіў, што марское міністэрства рыхтуецца прыняць меры да забеспячэння пастаўкі матэрыялаў у Англію, калі яно атрымае адпаведнае распараджэнне. Нокс заявіў далей, што Англія звярнулася да ЗША з просьбай перадаць ёй каля 115 невялікіх ваенных караблёў, у тым ліку тарпедныя катэры, мінныя заградзіцелі і тральшчыкі.

Прадстаячыя ваенныя манеўры ў ЗША

НЬЮ-ЙОРК, 9 мая (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Асошыэйтэд Прэс, ваеннае міністэрства ЗША аб'явіла, што з 24 мая да 30 лістапада ў розных раёнах ЗША адбудуцца буйнейшыя ваенныя манеўры, у якіх прымуць удзел звыш 550 тысяч салдат. Апрача таго, часткова прымуць удзел 800 тысяч чалавек. Асноўныя манеўры будуць праходзіць у штатах Луізіана, Паўночная і Паўднёвая Караліна і Вашынгтон. У гэтых раёнах будуць дзейнічаць бронетанкавыя дывізіі, ваенна-паветраныя сілы і парашутысты. Прадстаўнікі ваеннага міністэрства прадсказваюць, што манеўры будуць праведзены без дастатковай колькасці танкаў, супроцьтанкавых гармат, самалётаў і іншага ўзбраення, а таксама, магчыма, і матарызаванага транспарта, паколькі пашырэнне амерыканскай арміі абганяе вытворчасць снаражэння для арміі.

Заява старшыні амерыканскай урадавай марской камісіі

ВАШЫНГТОН, 8 мая. (ТАСС) Старшыня амерыканскай урадавай марской камісіі адстаўны адмірал Лэнд у пісьме да сенатара Вандэнберга адзначыў, што, згодна даных, якімі распалагае камісія, за першыя чатыры месяцы гэтага года было патоплена ўсяго 158 параходаў агульным водазмяшчэннем у 728 тысяч тон. З гэтага ліку толькі 12 суднаў водазмяшчэннем менш 17 тысяч тон выйшлі з партоў ЗША. Далей Лэнд піша, што за першыя тры месяцы гэтага года з амерыканскіх партоў у Англію выйшла ўсяго 205 параходаў, з ліку якіх 8 былі патоплены.

Як сцвярджае сенатар Вандэнберг, пісьмо Лэнда сведчыць аб тым, што немцы патапілі толькі невялікую частку амерыканскіх матэрыялаў, адпраўленых у Англію.

Прыгавор па справе аб сабатажы на італьянскім параходзе ў ЗША

НЬЮ-ЙОРК, 9 мая (ТАСС). Як перадае агенцтва Асошыэйтэд Прэс, суд горада Вільсон (штат Паўночная Караліна) вынес прыгавор па справе членаў каманды італьянскага грузавога парахода „Віларпероза", абвінавачваемых у сабатажы. Два афіцэры гэтага парахода прыгавораны да трох год турэмнага зняволення. 8 членаў каманды — да 18 месяцаў турмы кожны.

8 мая генеральны пракурор Джэксон рэкамендаваў амерыканскім судовым органам прыгаварваць афіцэраў, абвінавачаных у правядзенні актаў сабатажа на італьянскіх і германскіх параходах, якія знаходзяцца ў ЗША, да сямі год турмы, а членаў каманды — да пяці год.

Газета „Эвеніментул" аб Хорыа Сіма і другіх відных легіянерах

БУХАРЭСТ, 9 красавіка. (ТАСС). Газета „Эвеніментул" публікуе афіцыяльнае камюніке ваеннай пракуратуры Бухарэста, згодна якому Хорыа Сіма, Ясінскі, Думітру Гроза, Віроэл Трыфа і яшчэ шэсць легіянераў, якія не з'явіліся для дачы паказанняў у пракуратуру, аб'яўляюцца віноўнымі ва ўдзеле ў падрыхтоўцы паўстання 21—23 студзеня 1941 года. Асоб, якім вядома месцазнаходжанне гэтых легіянераў, просяць паведаміць аб гэтым у ваенную пракуратуру.

Віцебскі ветэрынарна-заалагічны музей заканчвае падрыхтоўку юных жывёлаводаў-шэфаў над маладняком у калгасах Віцебскага раёна.

На здымку: заняткі з юнакамі па анатоміі каровы праводзіць заг. музеем Н. В. Мастыка.

Тарфяныя заводы ў заходніх абласцях

У заходніх абласцях БССР ёсць многа тарфяных балот, якія раней зусім не выкарыстоўваліся. Цяпер тут занава ствараецца тарфяная прамысловасць. Ужо ў 1940 годзе пабудавана 45 заводаў, якія забяспечваюць палівам гарады і мясцовыя прадпрыемствы. Сёлета на развіццё мясцовай паліўнай прамысловасці асігнавана 1.215 тыс. рублёў.

Вялікая будоўля пачалася на балотным масіве „Озяблава-Рабінаўскае" ля Беластока. Будуецца рабочы пасёлак, падрыхтоўваюцца палі торфзавода.

У Баранавіцкай вобласці будуюцца два тарфяных заводы. Завод на торфамасіве „Новая Мыш" уступіць у строй у 1941 годзе.

Музей у Беластоку

Да ўстанаўлення совецкай улады ў Беластоку не было ні аднаго музея. Зараз тут ствараецца музей выяўленчага мастацтва. На Фабрычнай вуліцы заканчваецца рамонт будынка. У музеі будуць аддзелы: заходне-еўрапейскага мастацтва, рускага мастацтва, совецкага мастацтва і народнай творчасці. Падабрана ўжо некалькі сот экспанатаў карцін, скульптур, прадметаў народнай творчасці. Для аддзела рускага мастацтва набыты эцюды і эскізы выдатных рускіх майстроў Сурыкава, Рэпіна, Левітана, Айвазоўскага і Перова. Карцінная галерэя БССР выдзеліла для музея каля 70 работ вядомых беларускіх жывапісцаў і скульптараў - Зайцава, Пашкевіча, Манасзона, Азгура, Бразера. Музей адкрыецца у гэтым месяцы.

Завод плодаягадных сокаў і кансерваў

У гэтым годзе рэканструіруецца завод па перапрацоўцы пладоў і гародніны пры Беларускай плодагародніннай даследчай станцыі ў Лошыцах (г. Мінск). Вытворчая магутнасць завода павялічваецца да 40 тысяч дэкалітраў гароднінных і плодаягадных сокаў і да 1 мільёна банак гароднінных і пладовых кансерваў. Завод будзе выпускаць яблычны, ягадны, журавінны, брусьнічны, маркоўны, таматны і іншыя сокі, а таксама розныя плодагародніінныя кансервы.

Будаўніцтва галалітавага цэха

Заканчваецца распрацоўка праекта будаўніцтва новага цэха па вытворчасці галаліта пры Мінскай галантарэйнай фабрыцы імені Фрунзе. Гадавая вытворчая магутнасць яго ўстаноўлена ў 35 тон галаліта. Галаліт ідзе для вырабу гузікаў, грэбняў і інш. Першая чарга цэха павінна быць уведзена ў эксплаатацыю ў гэтым-жа годзе. Кошт будаўніцтва — каля 400 тысяч рублёў.

3.217 тысяч рублёў на ўпарадкаванне калгасных рынкаў БССР

Урад БССР зацвердзіў план работ па будаўніцтву і ўпарадкаванню калгасных рынкаў рэспублікі. На гэту мэту адпускаюцца 3.217 тыс. рублёў. На калгасных рынках у Мінску, Магілеве, Віцебску, Беластоку і іншых гарадах і раённых цэнтрах у гэтым годзе будзе пабудавана 5 новых крытых павільёнаў, 109 ларкоў і палатак, 8 леднікоў, 9 мясных і 14 малочных кантрольных станцый, 5 чайных, 3 заезджых двары, 17 камер хавання і гаражоў. Павялічваецца аўтатранспарт. Значная сума выдзелена на забрукаванне рынычных плошчаў, будаўніцтва водаправодаў і розныя мерапрыемствы па паляпшэнню абслугоўвання калгаснікаў, прыязджаючых на рынкі для продажу сваіх прадуктаў.

Адказны рэдактар Г. Т. МІНЧУКОЎ.

Аддзел прапаганды і агітацыі абкома КП(б)Б і рэдакцыя газеты „ЗАРА"

склікаюць абласную нараду рабселькораў

11 мая, у 11 гадзін дня, у Доме партыйнай асветы.

Парадак дня:

1 Даклад „Дзень большэвіцкага друку і задачы рабселькораў".

Пінскі дзяржаўны настаўніцкі інстытут

АБ'ЯЎЛЯЕ ПРЫЁМ

студэнтаў-завочнікаў на факультэты: фізіка-матэматычны і прырода-геаграфічны.

На завочнае аддзяленне прымаюцца грамадзяне Саюза ССР без абмежавання ўзросту, маючыя сярэднюю адукацыю і з асветаю за 9 класаў сярэдняй школы.

а) Паступаючыя на фізіка-матэматычны факультэт трымаюць уступныя экзамены ў аб'ёме праграм за 9 класаў сярэдняй школы па наступных прадметах:

1) беларускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна),
2) рускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна),
3) матэматыцы, 4) фізіцы.

б) Паступаючыя на прырода-геаграфічны факультэт:

1) па беларускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна),
2) рускай мове і літаратуры (пісьмова і вусна),
3) геаграфіі,
4) хіміі.

Без уступных экзаменаў прымаюцца асобы, скончыўшыя сярэднюю школу з атэстатам выдатніка.

Прыём заяў з дакументамі праводзіцца да 25-га чэрвеня 1941 г. Заявы, паступіўшыя пасля ўказанага тэрміна, разглядацца не будуць.

Прыёмныя іспыты, залічэнне і 10-дзённыя ўступныя заняткі з залічанымі будуць праводзіцца з 1 па 15 ліпеня 1941 г.

Заявы падаваць на імя дырэктара інстытута з указаннем выбранага факультэта з прыкладаннем падрабязнай аўтабіяграфіі, дакумента аб адукацыі і двух фотакартак.

Да заявы прыкласці марак на 60 кап.

Адрас інстытута: гор. Пінск, Ленінская № 43, настаўніцкі інстытут, завочнае аддзяленне.

ДЫРЭКЦЫЯ.

ГОРТЭАТР

Гастролі дзяржаўнага польскага тэатра БССР

мастацкі кіраўнік А. М. ВЕНГЕРКО

10 МАЯ А. Фредро

МЕСТЬ

Рэжысура: А. ЮНО.

Пачатак у 8 гадз. 30 мін.

Білеты ў касе тэатра, тэл. 321.

Калектывам скідка.

TEATR MIEJSKI

Gościnne występy Państw. Teatru Polskiego B.S.R.R.

Kier.-art. AL. WĘGIERKO

10 MAJA A. Fredro

ZEMSTA

Reżyserja: A. JUNO.

Początek 8.30.

Bilety w kasie teatru, tel. 321.

Kolektywom ulgi.

СЁННЯ Ў КІНОТЭАТРАХ

Кінотэатр 1 МАЯ „ЗАКЛЮЧОНЫЯ"

Пачатак сеансаў 5, 7, 9, 11

Кінотэатр „КІМ" ЛЮДЗІ НАШАГА КАЛГАСА

Пачатак сеансаў 5, 7, 9, 11

Брэсцкаму аддзяленню сельгасбанка ПАТРАБУЕЦЦА сакратар-машыністка

Брэсцкаму рамеслянаму вучылішчу № 6 ПАТРАБУЮЦЦА прыбіральшчыцы.

З прапановамі звяртацца па адрасу: г. Брэст, Пушкінская 55-а (уваход з вуліцы Папаніна).

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ АБЛАСНОЙ ГАЗЕТЫ „ЗАРА" Званіце па тэлефону № 615

Штодзённа ад 9 гадзін раніцы да 17 гадз. 30 мін.

Брэсцкаму міжрайгандлю ПАТРАБУЮЦЦА возчыкі для работы ў транспар[...]

Звяртацца па адрасу: Комсамольская 34, аддзел кадр[...]

Тыраж 10.000. Адрас рэдакцыі: Брэст, вугал Савецкай і Пушкінскай № 15/28 (2-і паверх). Тэлефоны: адказнага рэдактара — 1-17, нам. адказнага рэдактара — 7-60, адказнага сакратара і аддзела пісем — 615, аддзелаў: эканамічнага, партыйнага і прапаганды — 1-28 і начная рэдакцыя — 7-11. Друкарня ім. [illegible]. УД — [illegible]